

2000 DNI BEZPRAWIA

Oddajemy w Wasze ręce raport „2000 dni bezprawia”, który krok po kroku pokazuje w jaki sposób władza polityczna doprowadziła do destrukcji państwa prawa.

To zapis wszystkich zmian ustawodawczych i innych decyzji władzy wykonawczej i ustawodawczej zmierzające do upolitycznienia sądownictwa. Skatalogowanie i uporządkowanie tych wydarzeń jest ważne, abyśmy mieli świadomość jakimi metodami władza przejmowała sądy, które zgodnie z Konstytucją powinny być przecież niezależne, właśnie w interesie społeczeństwa. Raport pokazuje także, że żadna z podjętych od 2015 r. czynności nie zmierzała do przeprowadzenia rzeczywistej i rzetelnej reformy wymiaru sprawiedliwości. Świadomość tego jakie działania zostały przeprowadzone będzie kluczowa, gdy przyjdzie czas naprawy tego co zostało zniszczone.

Dzięki odwadze i determinacji sędziów, prokuratorów, adwokatów, obywateli i obywateli system wymiaru sprawiedliwości jeszcze się nie załamał. Od nas zależy czy duch sprawiedliwości przetrwa i czy państwa prawa zostanie odbudowane.

Sylwia Gregorczyk -Abram

Paulina Kieszkowska-Knapik

Michał Wawrykiewicz

Maria Ejchart-Dubois

Krzysztof Michałowski

6 sierpnia

Zaprzysiężenie Prezydenta RP Andrzeja Dudy przed Zgromadzeniem Narodowym

25 października

Wybory do Sejmu i Senatu RP, który zakończyły się zwycięstwem Prawa i Sprawiedliwości. Po raz pierwszy od 1989 r. zwycięski komitet wyborczy zdobył większość sejmową umożliwiającą sformowanie samodzielnego rządu.

6 listopada

Koniec kadencji trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Na ich miejsce 8 października 2015r. Sejm VIII kadencji wybrał następców: Romana Hausera, Andrzeja Jakubeckiego i Krzysztofa Ślebzaka. Jednak prezydent Andrzej Duda nie dokonał ich zaprzysiężenia, a zatem nie mogą podjąć swoich funkcji.

11 listopada

Prezydent Andrzej Duda w Polskim Radiu określił wybór nowych sędziów Trybunału Konstytucyjnego jako „poważne naruszenie zasad demokratycznych i stabilności demokratycznego państwa prawa”. Prezydent oświadczył, że „mamy dzisiaj wybranych przez Sejm sędziów TK, którzy w moim przekonaniu są wybrani z wadą. I stąd moje wahanie i stąd - jak do tej pory - to, że to przyrzeczenie od sędziów nie zostało odebrane”.

16 listopada

Prezydent Andrzej Duda utaskawił Mariusza Kamińskiego i innych byłych szefów CBA, m.in. wiceszefa Macieja Wąsika, skazanych za działania w tzw. „aferze gruntowej”. Po raz pierwszy w historii Prezydent zastosował prawo łaski wobec osób, które nie zostały skazane prawomocnie. Następstwem tej decyzji było umorzenie postępowania przez sąd okręgowy.

19 listopada

Sejm uchwalił nowelizację ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2015 poz. 1928).

Cały proces legislacyjny trwał tydzień. Ustawa przewidywała powtórny wybór 5 sędziów na stanowiska obsadzone przez poprzedni Sejm oraz wygaśnięcie kadencji prezesa Andrzeja Rzeplińskiego i wiceprezesa Stanisława Biernata.

Ustawa została uchwalona przez Sejm we czwartek, w piątek rano przegłosował ją Senat, nie przyjmując żadnych poprawek, a po kilku godzinach podpisał Prezydent.

25 listopada

Sejm podjął pięć uchwał w sprawie stwierdzenia braku mocy prawnej uchwał Sejmu z dnia 8 października 2015 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Wydarzenie zapoczątkowało pierwszą falę masowych protestów społecznych.

30 listopada

Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Gersdorf wystąpiła do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ustawy 19 listopada 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1928) (sygn. K 35/15).

O zaskarżenie tej ustawy do Trybunału Konstytucyjnego zwrócili się do Pierwszego Prezesa sędziowie Sądu Najwyższego w uchwale podjętej podczas Zgromadzenia Ogólnego Sędziów SN, które odbyło się w 24 listopada 2015 r.

30 listopada

Trybunał Konstytucyjny wydał postanowienie o zabezpieczeniu wzywając Sejm do powstrzymania się od dokonywania czynności zmierzających do wyboru sędziów TK, do czasu wydania przez Trybunał ostatecznego orzeczenia w tej sprawie z wniosku grupy posłów PO o zbadanie zgodności z Konstytucją RP ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (sygn. K 34/15).

Sejm nie zastosował się do tego postanowienia.

2 grudnia

Sejm RP dokonał wyboru pięciu nowych sędziów Trybunału Konstytucyjnego (uchwały o ponownym wyborze): Henryka Ciocha, Lecha Morawskiego, Mariusza Muszyńskiego, Julii Przyłębskiej i Piotra Pszczółkowskiego.

3 grudnia

W nocy z 2 na 3 grudnia Prezydent Andrzej Duda przyjął ślubowanie od czterech sędziów TK. Od tej pory w TK są sędziowie i sędziowie dublerzy (3), czyli wybrani na obsadzone wcześniej stanowiska. Do 13 grudnia 2016 r. Prezes Andrzej Rzepliński nie dopuszczał sędziów dublerów do orzekania.

3 grudnia

Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek grupy posłów na Sejm RP dotyczący przepisów ustawy o Trybunale Konstytucyjnym regulujących m.in. wybór sędziów Trybunału, status sędziego oraz postępowanie przed TK (sygn. K 34/15).

TK orzekł, że ustawa jest częściowo niezgodna z Konstytucją RP w zakresie w jakim umożliwiła Sejmowi przedwczesny wybór dwóch sędziów na miejsce tych, których kadencja mijała dopiero w grudniu.

Wyrok ten nie został niezwłocznie opublikowany w Dzienniku Ustaw. Publikacja nastąpiła 16 grudnia. W ocenie Prokuratury wyrok nie był opublikowany z przyczyn leżących po stronie Beaty Szydło prezes Rady Ministrów, a zwłoka w publikacji wyroku skutkowałą stanem zagrożenia dla interesu publicznego. W związku z publikacją wyroku śledztwo zostało umorzone.

9 grudnia

Prezydent Andrzej Duda przyjął ślubowanie od piątego z wybranych przez Sejm 2 grudnia sędziów TK – Julii Przyłębskiej. Została ona wybrana na miejsce sędzi Teresy Liszcz, której kadencja upłynęła 8 grudnia.

12 grudnia

W wielu miastach Polski odbyły się manifestacje pod hasłem „Obywatele dla demokracji”. Największa z nich była w Warszawie, gdzie protestowało około 50 tysięcy osób. Protest rozpoczął się pod siedzibą Trybunału Konstytucyjnego, a następnie przeszedł ulicami miasta, obok siedziby Sejmu pod Pałac Prezydencki.

22 grudnia

Sejm uchwalił kolejną nowelizację ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 2217). Jej najważniejsze postanowienia to:

- TK ma orzekać w kolejności wpływu spraw;
- TK ma orzekać w składzie siedmioosobowym, a wyrok ma zapadać większością dwóch trzecich głosów;
- rozprawę można wyznaczyć dopiero po trzech miesiącach od doręczenia zawiadomienia obu stronom;
- jeśli jedna ze stron postępowania uzna, że orzeczenie zostało wydane z „rażącym naruszeniem zasad” może wnioskować o ponowne postępowanie, co wstrzymuje publikację wyroku;
- Sejm zdecyduje o utracie mandatu przez sędziego TK uznanego przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK za niespełniającego warunków koniecznych aby być sędzią;
- prezydent i premier mogą wnioskować o postępowanie dyscyplinarne wobec sędziów TK;
- uchylony zostaje rozdział o postępowaniu w sprawie stwierdzenia przeszkody w sprawowaniu urzędu przez prezydenta RP;
- ustawa ma wejść w życie w dniu ogłoszenia.

W opinii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Naczelnej Rady Adwokackiej, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Krajowej Rady Sądownictwa, Prokuratora Generalnego, Biura Analiz Sejmowych i innych ustawa ogranicza konstytucyjne prawo do sądu, ogranicza sprawność orzekania TK, narusza niezależność TK i w toku jej przyjmowania Sejm naruszył zasady poprawnej legislacji.

Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę 28 grudnia 2015 r. Tego samego dnia została ona opublikowana w Dzienniku Ustaw i weszła w życie.

29 grudnia

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217) (sygn. K 47/15).

2016

7 stycznia

Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie w sprawie wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności z Konstytucją uchwał Sejmu w sprawie stwierdzenia braku mocy prawnej uchwał Sejmu z dnia 8 października 2015 r. w sprawie wyboru sędziów TK oraz pięciu uchwał Sejmu RP o ponownym wyborze sędziów Trybunału (sygn. U 8/15).

Trybunał uznał, że uchwały Sejmu nie podlegają jego kognicji, nie są aktami normatywnymi.

8 stycznia

Weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji z 30 grudnia 2015 r., czyli tzw. ustawa medialna, która istotnie zmieniała zasady obsadzania stanowisk w mediach publicznych.

Ustawa zakładała m.in. wygaśnięcie mandatów dotychczasowych członków zarządów i rad nadzorczych mediów publicznych i wybór Prezesa oraz członkowie zarządu TVP i Polskiego Radia przez ministra skarbu państwa, w dowolnej chwili. Wcześniej prezesi byli wybierani przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji w drodze konkursowej.

9 stycznia

W 20 miastach Polski oraz w Pradze, Londynie i Sztokholmie odbyły się manifestacje pod hasłem „Wolne Media”. Uczestnicy protestowali przeciwko zmianom dokonany w ustawie o radiofonii i telewizji.

13 stycznia

Komisja Europejska rozpoczęła dialog z Polską na temat praworządności w Polsce i zwróciła się do polskiego Rządu o informacje na temat sytuacji dotyczącej Trybunału Konstytucyjnego oraz zmian w ustawie o radiofonii i telewizji publicznej.

15 stycznia

Sejm przyjął tzw. ustawę „inwigilacyjną”, czyli nowelizację m.in. ustawy o policji, która otworzyła możliwość niekontrolowanego pobierania danych internetowych przez policję i inne służby (Dz.U. z 2016 r., poz. 147).

Projekt ustawy skrytykowali: Biuro Legislacyjne Sejmu, Rzecznik Praw Obywatelskich, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Główny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Prokurator Generalny, Krajowa Rada Sądownictwa, samorządy adwokacki i radcowski, fundacje Panoptykon i Helsińska Fundacja Praw Człowieka uznając, projekt za sprzeczny z prawem Unii Europejskiej w zakresie ochrony danych osobowych i prywatności.

23 stycznia

W ponad czterdziestu miastach w Polsce, a także za granicą, odbyły się manifestacje pod hasłem „W obronie Twojej wolności”. Protesty były sprzeciwem wobec uchwalonej przez Sejm tzw. ustawy „inwigilacyjnej” i odbywały się przed głosowaniem tej ustawy w Senacie. Senat ostatecznie przyjął ją 30 stycznia 2016 r.

28 stycznia

Sejm uchwalił 2 ustawy wprowadzające reformę prokuratury (Dz.U. z 2016 r. poz. 177 i 178)

Reforma przewidywała m.in.:

- połączenie stanowiska Prokuratora Generalnego oraz Ministra Sprawiedliwości;
- powstanie w Prokuraturze Krajowej Wydziału Spraw Wewnętrznych, zajmującego się przestępstwami popełnianymi przez sędziów, prokuratorów i asesorów;
- zmianę struktury prokuratury

Reforma weszła w życie 4 kwietnia 2016 r.

8-9 lutego

Odbyła się wizyta Komisji Weneckiej (Europejska Komisja na Rzecz Demokracji przez Prawo) w związku z nowelizacją ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

9-12 lutego

Do Polski przyjechał Nils Muižnieks Komisarz Praw Człowieka Rady Europy.

27 lutego

W Warszawie odbyła się wielka demonstracja pod hasłem „My Naród” w obronie dobrego imienia Lecha Wałęsy po opublikowaniu przez Instytut Pamięi Narodowej – bez uprzedniej weryfikacji – zawartości teczek z domu gen. Kiszczaka. W demonstracji uczestniczyło 80-100 tys. osób.

9 marca

Trybunał Konstytucyjny rozpoznał w pełnym składzie połączone wnioski Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, grupy postów na Sejm (wniosek z: 29 grudnia 2015 r.), grupy postów na Sejm (wniosek z 31 grudnia 2015 r.), Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Krajowej Rady Sądownictwa dotyczące nowelizacji ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z 22 grudnia 2015 r. (sygn. K 47/15)

TK orzekł, że ustawa z 22 grudnia 2015 jest w całości niezgodna z Konstytucją, a także z zasadą poprawnej legislacji. Trybunał orzekł wprost na podstawie przepisów Konstytucji RP, z pominięciem przepisów zaskarżonej ustawy nowelizującej.

Wyrok został opublikowany w Dzienniku Ustaw po ponad 2 latach, 5 czerwca 2018 r.

11 marca

Komisja Wenecka przedstawiła opinię będącą podsumowaniem jej misji w Polsce.

Zdaniem Komisji Weneckiej zmiany w ustawie o TK paraliżują tę instytucję i mogą doprowadzić do podważenia zasad demokracji, państwa prawa i praw człowieka.

Komisja Wenecka skrytykowała również rząd Beaty Szydło za odmowę publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 9 marca 2016 r.

12 marca

Warszawie odbyła się manifestacja pod hasłem „Obrońmy sąd konstytucyjny”. Protest był reakcją na ogłoszenie przez Komisję Wenecką opinii w sprawie zmian w Trybunale Konstytucyjnym. W ocenie warszawskiego ratusza zgromadziła ona 50 tys. osób.

5 kwietnia

Do Polski przyjechał Frans Timmermans wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej w związku z prowadzoną przez KE wobec Polski procedurą ochrony praworządności, której celem jest zbadanie, czy sytuacja wokół Trybunału Konstytucyjnego nie zagraża zasadom praworządności.

13 kwietnia

Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której potępił działania polskiego rządu i wezwał go do respektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego oraz do wykonania w pełni zaleceń Komisji Weneckiej.

26 kwietnia

Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, podjęło uchwałę, w której stwierdziło, że zgodnie z art. 190 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego podlegają niezwłocznemu opublikowaniu.

28 kwietnia

Delegacja Komisji Weneckiej złożyła wizytę w Polsce, której celem było przygotowanie opinii na temat tzw. ustawy inwigilacyjnej.

29 kwietnia

Do Sejmu wpłynął projekt nowej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (druk nr 558).

7 maja

W Warszawie odbył się marsz pod hasłem „Jesteśmy i będziemy w Europie”, który przeszedł spod siedziby Kancelarii Premiera na Plac Piłsudskiego. Według policji tylko na Placu Piłsudskiego w szczytowym momencie było ok. 45 tys osób, zaś według przedstawicieli miasta cały marsz zgromadził 240 tys osób.

18 maja

Komisja Europejska zwróciła się do premier Beaty Szydło o przedstawienie informacji o działaniach w sprawie rozwiązania kryzysu wokół Trybunatu Konstytucyjnego.

1 czerwca

Komisja Europejska przyjęła negatywną opinię na temat praworządności i demokracji w Polsce. Polski Rząd otrzymał dwa tygodnie na ustosunkowanie się do zarzutów.

10 czerwca

Sejm RP przyjął „ustawę antyterrorystyczną”. Spotkała się ona z szeroką krytyką ekspertów, którzy ostrzegali m.in. przed niebezpieczeństwem nadużyć i niekontrolowanej inwigilacji (Dz.U. z 2016, poz. 904). Ustawa weszła w życie 2 lipca 2016 r.

13 czerwca

Komisja Wenecka opublikowała opinię na temat ustawy inwigilacyjnej. Stwierdziła w niej m.in., że po zmianach wprowadzonych do ustawy o policji służby zyskały nazbyt szerokie kompetencje, które mogą uderzać bezpośrednio w prawo do prywatności.

15 czerwca

Komisarz Praw Człowieka Rady Europy Nils Muižnieks głosił raport dotyczący stanu praw człowieka w Polsce, w którym m.in. wyraził zaniepokojenie paraliżem Trybunatu Konstytucyjnego i wezwał polskie władze do zrealizowania zaleceń Komisji Weneckiej.

28 czerwca

Prezydent Andrzej Duda bez żadnego uzasadnienia odmówił podpisania dziesięciu nominacji sędziowskich.

22 lipca

Sejm uchwalił nową ustawę o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1157).

Zakładała ona m.in. wymóg rozpatrywania wniosków w kolejności ich wpływu, promulgację orzeczeń Trybunatu wydanych przed 20 lipca 2016 r., włączenie do orzekania sędziów duple-rów, kierowanie wyroków do publikacji przez premiera, a nie przez prezesa TK.

27 lipca

Komisja Europejska sformułowała zalecenia w sprawie systemowego zagrożenia dla praworządności w Polsce i wyznaczyła okres trzech miesięcy na ich realizację.

5 sierpnia

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wystąpiła do Trybunatu Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przepisów ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157).

11 sierpnia

Trybunał Konstytucyjny obradujący w pełnym składzie uznał za częściowo niekonstytucyjną ustawę o TK uchwaloną 22 lipca 2016 r. Zdania odrębne do wyroku złożyli nowo wybrani sędziowie Piotr Pszczółkowski, Julia Przyłębska i Zbigniew Jędrzejewski. Trybunał orzekł na podstawie ustawy o TK z czerwca 2015 r. (sygn. K 39/16)

3 września

Odbył się Nadzwyczajny Kongres Sędziów w obronie niezależności trzeciej władzy, w którym wzięło udział ponad 1000 sędziów. Przedstawiciele władz państwowych zignorowali zaproszenie na Kongres.

3 października

W całej Polsce odbył się czarny protest kobiet przeciwko zaostrzeniu ustawy antyaborcyjnej. W manifestacjach wzięło udział ponad 100 tys. osób.

14 października

Komisja Wenecka przyjęła opinię, zgodnie z którą ustawa o TK z 22 lipca 2016 r. nie spełnia warunków właściwej równowagi w państwie prawa: niezależności wymiaru sprawiedliwości oraz roli Trybunatu Konstytucyjnego jako ostatecznego arbitra w systemie kontroli konstytucyjności prawa. Komisja negatywnie oceniła także m.in. zawłaszczenie przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów prawa decydowania o publikacji wyroków Trybunatu.

27 października

Polski rząd poinformował Komisję Europejską, że nie widzi prawnej możliwości wykonania jej zaleceń dotyczących Trybunału Konstytucyjnego z 27 lipca 2016 r. Rząd odrzucił zalecenia Komisji Europejskiej w kwestii Trybunału Konstytucyjnego i stanu praworządności. Uznał, że oparte są na nieuprawnionej tezie o zasadniczej roli Trybunału Konstytucyjnego w zapewnieniu praworządności w Polsce.

4 listopada

Komitet Praw Człowieka ONZ wyraził zaniepokojenie sporem wokół Trybunału Konstytucyjnego, dostępnością do legalnej aborcji, przestrzeganiem wolności słowa i sytuacją mediów publicznych oraz polityką migracyjną. Polski rząd został wezwany do natychmiastowej publikacji wszystkich wyroków TK i zapewnienia ich wdrożenia, a także do powstrzymania się od stosowania środków, które szkodzą skutecznemu funkcjonowaniu TK.

30 listopada

Sejm uchwalił ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 2072) oraz o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2073).

Ustawa zmieniła m.in. zasady wyłaniania kandydatów na prezesa TK i wprowadziła jego sześcioletnią kadencję. Według nowych przepisów Zgromadzenie Ogólne sędziów TK tworzą sędziowie TK, którzy złożyli ślubowanie wobec prezydenta, co oznacza dopuszczenie do udziału w Zgromadzeniu trzech sędziów dublerów.

13 grudnia

Sejm uchwalił nowelizację ustawy - prawo o zgromadzeniach, która wprowadziła nowy szczególny rodzaj zgromadzeń (tzw. lex miesięcznice smoleńskie). Tzw. zgromadzenia cykliczne, mają pierwszeństwo przed innymi zwykłymi zgromadzeniami. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2074), tym samym ograniczają Konstytucyjną wolność zgromadzeń.

Prezydent Andrzej Duda zaskarżył ustawę do TK. 16 marca 2017 r. TK uznał ustawę za zgodną z Konstytucją (Kp 1/17)

16 grudnia

Obrady Sejmu w Sali Kolumnowej

W trakcie trzeciego czytania ustawy budżetowej na rok 2017, poseł PO Michał Szczerba, który zgłosił się do zabrania głosu został wykluczony z obrad przez Marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego. Powodem miało być zakłócanie pracy izby (Szczerba wyszedł na mównicę z kartką z napisem #WolneMediawSejmie). Grupa posłów PO i Nowoczesnej zablokowała mównicę w Sali Posiedzeń Sejmu.

Po ogłoszeniu przerwy w obradach marszałek Sejmu zdecydował o kontynuowaniu posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej, do której nie zostali wpuszczeni dziennikarze, postom opozycji uniemożliwiono zgłaszanie wniosków formalnych, zastawiając krzesłami przejście w głąb sali i nie dopuszczając ich do głosu. Część posłów PiSu podpisała listy obecności już po zamknięciu posiedzenia, głosowano przez podniesienie ręki, a głosy były liczone ręcznie przez posłów sekretarzy z PiS. Zdaniem posłów opozycji w Sali Kolumnowej nie było kworum, więc obrady były nielegalne, a głosowania – nieważne.

19 grudnia

Koniec kadencji Prezesa Trybunału Konstytucyjnego prof. Andrzeja Rzeplińskiego.

19 grudnia

W Dzienniku Ustaw zostały opublikowane podpisane przez prezydenta Andrzeja Dudę trzy ustawy dotyczące funkcjonowania i sędziów TK uchwalone 30 listopada i 13 grudnia 2016 r..

20 grudnia

Prezydent Andrzej Duda powierzył Julii Przyłębskiej pełnienie obowiązków prezesa Trybunału Konstytucyjnego, do czasu powołania prezesa TK. Tego samego dnia zwołała ona Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK, które wybrało Prezesa TK. Prezydentowi przedstawiono Julię Przyłębską oraz Mariusza Muszyńskiego jako kandydatów na Prezesa TK. W głosowaniu nad kandydatami wzięło udział 6 osób.

Konstytucja nie przewiduje stanowiska p.o. Prezesa TK, a Zgromadzenie nie podjęło uchwały o przedstawieniu Prezydentowi kandydatów.

21 grudnia

Sędzia Julia Przyłębska została powołana przez prezydenta Andrzeja Dudę na prezesa Trybunału Konstytucyjnego.

Procedura wyboru i powołania Prezesa TK jest obarczona wadą prawną, a decyzja Prezydenta stanowi delikt konstytucyjny.

21 grudnia

Komisja Europejska podjęła decyzję o przestaniu do Polski dodatkowych rekomendacji w związku z niewypełnieniem przez władze dotychczasowych wskazań dotyczących rozwiązania kryzysu wokół Trybunału Konstytucyjnego.

21 grudnia

Prokurator generalny Zbigniew Ziobro złożył wniosek do TK o zbadanie zgodności z Konstytucją uchwał Sejmu VI kadencji z 2010 o wyborze sędziów TK Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika (sygn. U 1/17). Jego zdaniem Sejm naruszył Konstytucję wydając w tej sprawie jeden akt podczas gdy sędziowie TK powinni być wybierani indywidualnie.

Sędziowie zostali odsunięci od orzekania na ponad 3 lata.

Trybunał Konstytucyjny 12 marca 2020 r. umorzył postępowanie w tej sprawie w związku z przejściem 3 grudnia 2019 r. w stan spoczynku sędziów, których dotyczył wniosek.

17 lutego

List otwarty do Komisji Europejskiej na temat sytuacji w Polsce podpisany przez pięć organizacji międzynarodowych, w którym organizacje wezwały KE do powstrzymania Polski od odwracania się od wspólnych wartości założycielskich UE i podjęcia kolejnych kroków określonych w artykule 7 TUE.

Apel poparto również ponad 20 organizacji z Polski.

1 marca

Do Trybunału Konstytucyjnego wpłynął wniosek grupy posłów o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP niektórych przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym oraz regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego (sygn. K 3/17).

14 marca

Do Sejmu wpłynął przygotowany w MS projekt nowelizacji ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z 23 stycznia 2017 r. (druk sejmowy nr 1423), który przewidywał m.in. wybór członków KRS przez polityków, skrócenie kadencji obecnych sędziów – członków KRS, powierzenie Prezydentowi kompetencji do wyboru sędziego spośród kandydatów na sędziów przedstawionych przez KRS, co nie znajduje oparcia w przepisach Konstytucji RP oraz narusza zasadę równowagi i odrębności władz.

12 kwietnia

Do Sejmu wpłynął poselski projekt zmiany ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1491) (tzw. szybka ścieżka legislacyjna).

12 kwietnia

Pierwsze represje wobec sędziego Waldemara Żurka, rzecznika prasowego Krajowej Rady Sądownictwa. Centralne Biuro Antykorupcyjne skontrolowało jego oświadczenia majątkowe. W maju prokuratura wystąpiła też o jego billingi telefoniczne, a sędzia jest nękany kontrolami oraz przeciekami do brukowców.

27 kwietnia

Komisja Europejska wezwała Polskę do wstrzymania zaplanowanego na szeroką skalę wyrębu Puszczy Białowieskiej – ostatniego w Europie kompleksu pierwotnej puszczy i obszaru ochrony przyrody objętym siecią Natura 2000.

25 marca 2016 r. władze polskie podjęły decyzję o zatwierdzeniu zmiany planu gospodarki leśnej dla Nadleśnictwa Białowieża. Decyzja ta umożliwiła trzykrotne zwiększenie pozyskiwania drewna oraz wprowadzenie aktywnych środków zagospodarowania lasów na obszarach, które były dotychczas wyłączone spod wszelkiej interwencji. Władze polskie uzasadniały zwiększenie wyrębu koniecznością zwalczania plagi kornika drukarza oraz potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, ale z dostępnych dowodów wynikało, że środki te nie są zgodne z celami ochrony przedmiotowego obszaru i wykraczają poza to, co jest niezbędne do bezpiecznego użytkowania puszczy.

KE wezwała władze polskie do udzielenia odpowiedzi w terminie jednego miesiąca i ostrzegła, że jeżeli Polska nie podejmie działań w tym terminie, sprawa może zostać skierowana do Trybunału Sprawiedliwości UE.

16 maja

Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, stwierdzająca m.in., że: "Działania władz prowadzą do destrukcji systemu sądownictwa, a przez to osłabiają Państwo Polskie (...) przedstawione propozycje ograniczają się niemal wyłącznie do umożliwienia zmian kadrowych, służących podporządkowaniu sądów politykom". Sędziowie wezwali prezydenta RP, prezesa Rady Ministrów i ministra sprawiedliwości oraz wszystkich posłów i senatorów do zainicjowania dyskusji w sprawie rzeczywistej i potrzebnej reformy wymiaru sprawiedliwości, pamiętając o spoczywającej na nas wszystkich odpowiedzialności za Państwo i jego wizerunek na świecie.

31 maja

Sąd Najwyższy podjął uchwałę w sprawie utaskawienia przez Prezydenta Andrzeja Dudę Mariusza Kamińskiego i byłych szefów CBA. W uchwale stwierdził, że Prezydent może utaskawić tylko osoby skazane prawomocnym wyrokiem sądu, zatem akt łaski Prezydenta w sprawie b. szefów CBA nie wywołuje skutków procesowych.

Marszałek Sejmu skierował do TK wnioski o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego pomiędzy SN a Prezydentem RP - czy wykonywanie prawa łaski jest osobistym uprawnieniem Prezydenta RP, które nie podlega kontroli władzy sądowniczej.

Spór kompetencyjny nie został rozstrzygnięty przez Trybunał.

20 czerwca

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie z wniosku Ministra Sprawiedliwości dotyczącego przepisów ustawy o KRS regulujących wybór sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa. TK uznał przepisy za niekonstytucyjne. Zdaniem TK niezgodny z Konstytucją jest także przepis dotyczący kadencji członków KRS. (sygn. K 5/17)

W pięcioosobowym składzie orzekającym znaleźli się wyłącznie sędziowie i sędziowie dublerzy mianowani przez większość parlamentarną PiS. Werdykt otworzył drogę rządowi PiS do zmiany ustawy o KRS, skrócenia jej kadencji i oddania wyboru nowej rady w ręce większości sejmowej.

12 lipca

Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1491).

Ustawa wprowadza zmiany m.in. w zakresie:

- zwiększenia wpływu Ministra Sprawiedliwości na powoływanie prezesów oraz wiceprezesów sądów;
- wprowadzenia nowych narzędzi nadzoru zewnętrznego i wewnętrznego nad działalnością administracyjną sądów;
- składania i publikowania oświadczeń majątkowych sędziów,
- wprowadzenia możliwości delegacji sędziego do MSZ oraz Kancelarii Prezydenta;
- zmiany systemu oceny pracy i planowania rozwoju zawodowego sędziego.

12 lipca

Do Sejmu wpłynął poselski projekt ustawy o Sądzie Najwyższym (druk sejmowy nr 1727).

Projekt oddaje pełną kontrolę nad SN w ręce ministra sprawiedliwości. Zakłada, że to MS określa regulamin, liczbę sędziów i zasady wewnętrznej organizacji Sądu. Przewiduje też całkowitą wymianę składu osobowego SN. Wraz z wejściem w życie ustawy wszyscy dotychczasowi sędziowie Sądu Najwyższego mają przejść w stan spoczynku, z wyjątkiem sędziów wskazanych przez ministra sprawiedliwości. Minister sprawiedliwości wyznaczy także Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jeżeli sędzia zajmujący to stanowisko zostanie przeniesiony w stan spoczynku. Nowa ustawa obniża również wiek uprawniający przeniesienie sędziego w stan spoczynku. Projekt był oceniany bardzo negatywnie, jako sprzeczny w wielu miejscach z Konstytucją, naruszający trójpodział władzy i zasady demokratycznego państwa prawa.

12-24 lipca

W całej Polsce odbywają się liczne, masowe protesty społeczne w związku z uchwalonymi przez parlament ustawami sądowymi (media donosiły o protestach w ponad 180 miastach). Protesty nazwane "Łańcuchem światła" trwały nieprzerwanie do 24 lipca.

19 lipca

Antonio Tajani Przewodniczący Parlamentu Europejskiego kieruje list otwarty do Prezydenta Andrzeja Dudy, w którym pisze: „w zeszłym tygodniu polski parlament przyjął ustawy dotyczące Krajowej Rady Sądownictwa i sądów powszechnych. Obie wywołały ogromny niepokój w Parlamencie Europejskim, gdyż mogą być w opozycji do fundamentalnych zasad traktatów europejskich, osłabić niezawistość i bezstronność polskiego wymiaru sprawiedliwości oraz podważyć trójpodział władzy w Polsce. Co więcej, Sejm właśnie debatuje nad nowym projektem ustawy, która ma zakończyć kadencję obecnych sędziów Sądu Najwyższego i pozwolić ministrowi sprawiedliwości wybrać ich następców. Na wniosek znakomitej większości liderów grup politycznych w Parlamencie Europejskim muszą wystąpić Panu wyraźny sygnał zaniepokojenia sytuacją. Uznając Pańską rolę jako głównego gwaranta polskiej konstytucji, z szacunkiem wzywam do rozważenia sprawy i wzięcia pod uwagę wspomnianych obaw.”

20 lipca

Sejm RP uchwalił nową ustawę o Sądzie Najwyższym (druk sejmowy nr 1727).

Wszystkie poprawki zgłoszone do ustawy przez postów opozycji zostały odrzucone. Parlamentarna większość nie wzięta także pod uwagę negatywnych opinii I Prezes SN, KRS, NRA, RPO, stowarzyszeń sędziów, Biura Legislacyjnego Senatu i wielu autorytetów prawniczych, które stwierdzały niekonstytucyjność ustawy.

22 lipca

W nocy z 21 na 22 Senat przyjął bez żadnych poprawek ustawę o SN uchwaloną dzień wcześniej przez Sejm.

Ustawa zmieniająca porządek ustrojowy w Polsce została uchwalona w błyskawicznym tempie, bez jakichkolwiek konsultacji - od zgłoszenia projektu w Sejmie do zatwierdzenia go przez Senat minęło osiem dni.

24 lipca

Prezydent Andrzej Duda ogłosił, że zawetuje przegłosowane przez parlament ustawy o Sądzie Najwyższym i o Krajowej Radzie Sądownictwa. Zapowiedział natomiast podpisanie ustawy o ustroju sądów powszechnych, dającej ministrowi sprawiedliwości prawo do odwoływania i mianowania prezesów sądów. Prezydent zapowiedział również, że w najbliższym czasie przedstawi nowe wersje projektów ustaw reformujących sądownictwo.

Do protestujących przed Sądem Najwyższym obywateli wyszli sędziowie Sądu Najwyższego podziękować za wsparcie, którego im w ciągu ostatnich dwóch tygodni udzielali. Sędziowie otrzymali od protestujących białe róże.

24 lipca

Prezydent RP podpisał ustawę o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw; jej publikacja w dzienniku ustaw nastąpiła 28 lipca 2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 1452)

26 lipca

Komisja Europejska przyjęła kolejne zalecenia w sprawie praworządności w Polsce.

26 lipca

Wiceprezes TSUE nakazał Polsce niezwłoczne wstrzymanie wycinek w Puszczy Białowieskiej. Decyzja została podjęta wskutek skargi Komisji Europejskiej przeciwko Polsce wniesionej do Trybunału 17 lipca 2017 r. w związku ze zwiększonym pozyskiwaniem drewna w puszczy.

31 lipca

Zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią Prezydent RP odmówił podpisania ustaw o Sądzie Najwyższym i o Krajowej Radzie Sądownictwa i zwrócił je Sejmowi z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie.

7 sierpnia

Prokuratora Krajowa umorzyła śledztwo w sprawie posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej z 16 grudnia 2016 roku, podczas którego uchwalono ustawę budżetową

28 sierpnia

Polska odrzuciła zalecenia Komisji Europejskiej dotyczące reformy sądownictwa.

13 września

Polska nie zastosowała się do postanowienia TSUE o zastosowaniu środków tymczasowych w sprawie ochrony przyrody w Puszczy Białowieskiej.

W związku z tym Komisja Europejska uzupełniła swój wniosek występując do Trybunału o nakazanie Polsce zapłaty kary pieniężnej, w wypadku gdyby nie zastosowała się ona do nakazów zarządzonych w ramach tego postępowania.

25 września

Prezydent RP przedstawił projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2002).

Projekt ustawy o KRS przerywa kadencję wszystkich sędziów-członków KRS. Nowych członków KRS wybierałby Sejm większością 3/5 głosów na wspólną czteroletnią kadencję, spośród kandydatów przedstawionych m.in. przez grupę dwóch tysięcy obywateli. Do tej pory wybierały ich środowiska sędziowskie.

24 października

TK wydaje wyrok w sprawie z wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich z 27 stycznia 2017 r. o zbadanie zgodności z Konstytucją m.in. przepisów ustawy dot. TK na podstawie których zostali wybrani tzw. sędziowie-dublerzy. Trybunał orzekł, że zakwestionowane przepisy ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego są zgodne z Konstytucją. W składzie orzekającym w tej sprawie znajdowało się dwóch sędziów-dublerów, którzy w 2016 roku zostali wybrani przez większość parlamentarną do Trybunału Konstytucyjnego na miejsca już zajęte. (sygn. K 1/17)

24 października

TK wydaje wyrok w sprawie z wniosku grupy posłów z 1 marca 2017 r. o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP niektórych przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym oraz regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. TK uznał część zaskarżonych przepisów za niezgodne z Konstytucją. (sygn. K 3/17)

27 października

Specjalny sprawozdawca ONZ Diego Garcia-Sayan po pięciodniowej wizycie w Warszawie (23-27 października) ocenił m.in., że: „Niezależność systemu sądownictwa oraz innych kluczowych standardów demokracji, takich jak trójpodział władzy, są obecnie zagrożone”; „reformy podjęte przez rząd, które miały stanowić lekarstwo na daną sytuację, wyglądają znacznie gorzej niż sama choroba, która dotknęła wymiar sprawiedliwości”; zmiany w sądownictwie, przygotowane przez większość rządzącą po wyborach parlamentarnych w 2015 roku „podważają rolę, niezależność i zasadę trójpodziału władzy”. Skrytykował też fakt, że dyskusja o projektach przedstawionych przez prezydenta odbywa się za zamkniętymi drzwiami. Garcia-Sayan uznał, że zmiany wprowadzone przez PiS w Trybunale Konstytucyjnym doprowadziły do osłabienia jego niezależności i legitymizacji. Zagrożone jest także funkcjonowanie Sądu Najwyższego. „Podejmowane obecnie reformy mogą osłabić jego niezależność i zdolność do obrony praw człowieka”

14 listopada

Pierwsza Prezes SN Małgorzata Gersdorf przedstawiła projekt ustawy zmieniającej ustawę o Sądzie Najwyższym. Projekt zawiera rozwiązania, które pozostając w zgodzie z ustawą zasadniczą, wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społecznym w zakresie oceny pracy sędziów, weryfikacji rozstrzygnięć rażąco niesprawiedliwych oraz zapewnienia równowagi, w ramach której sądownictwo podlegałoby większej kontroli ze strony Sejmu RP, jako reprezentanta Narodu, Ministra Sprawiedliwości oraz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Projektowi nie nadano dalszego biegu.

15 listopada

Parlament Europejski wydał Rezolucję w sprawie sytuacji w zakresie praworządności i demokracji w Polsce. Rezolucja m.in. wzywa polski rząd do przestrzegania postanowień dotyczących praworządności i praw podstawowych, zapisanych w traktatach. Europosłowie zainicjowali też własną procedurę zmierzającą do uruchomienia art. 7 Traktatu wobec Polski.

20 listopada

Wielka Izba Trybunału Sprawiedliwości UE nakazała natychmiastowe wstrzymanie wycinki w Puszczy Białowieskiej.

8 grudnia

Sejm RP uchwalił nową ustawę o Sądzie Najwyższym. Senat przyjął ustawę bez poprawek. Prezydent podpisał ją 20 grudnia.

Projekt wniósł prezydent Andrzej Duda, ale został on znacznie zmieniony przez PiS. Wszystkie poprawki partii rządzącej zostały przyjęte, a wszystkie poprawki opozycji poza jedną, odrzucone.

Ustawa o SN wprowadza m.in. instytucję skargi nadzwyczajnej, czyli możliwość zaskarżenia każdego prawomocnego orzeczenia, które ma rozpoznawać nowa izba w SN – Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Do właściwości tej izby mają należeć również sprawy z zakresu prawa publicznego, a także stwierdzanie ważności wyborów.

Ustawa wprowadza nowy model postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów i zakłada utworzenie Izby Dyscyplinarnej, która ma rozpoznawać sprawy dyscyplinarne sędziów i przedstawicieli innych zawodów prawniczych.

Nadto nakazuje sędziom SN przechodzenie w stan spoczynku w wieku 65 lat (dotychczas 70 lat) z możliwością wystąpienia sędziego do prezydenta z prośbą o przedłużenie orzekania. Zgodnie z projektem sędziowie, którzy osiągnęli wiek 65 lat przechodzą w stan spoczynku z upływem 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

11 grudnia

Komisja Wenecka wydała opinię dotyczącą ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze. W opinii Komisja wyraziła rozczarowanie przyspieszonym trybem przyjęcia ustawy uniemożliwiającym przeprowadzenie jakichkolwiek znaczących konsultacji społecznych. Komisja wskazała, że połączenie funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego powoduje szereg nierozwiązywalnych problemów związanych z podziałem władz i nie spełnia międzynarodowych standardów dotyczących procedury mianowania prokuratora generalnego oraz jego kompetencji.

Niezwykle szerokie uprawnienie przyznane Ministrowi Sprawiedliwości sprzyja nadużyciom i politycznej manipulacji, co jest niedopuszczalne w państwie rządów prawa. Zbyt obszerne uprawnienia w stosunku do prokuratury i sądownictwa skupione w ręku jednej osoby mają negatywne konsekwencje dla ich niezależności od sfery politycznej, a tym samym dla zasady podziału władz i rządów prawa w Polsce.

8 grudnia

Komisja Wenecka wydała opinię dotyczącą reform sądownictwa w Polsce. Według Komisji ustawa o Sądzie Najwyższym razem z ustawą o Krajowej Radzie Sądownictwa oddaje sądownictwo pod kontrolę rządzącej partii i prezydenta. Jest to sprzeczne z zasadą trójpodziału władz deklarowanego w polskiej konstytucji jako podstawa ustroju (art. 10) i niezależności sądownictwa (art. 173). Obie te zasady są też integralną częścią dorobku konstytucyjnego wszystkich państw Europy rządzonych przez prawo.

18 grudnia

Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił decyzję prokuratury z 7 sierpnia 2017 r. o umorzeniu śledztwa w sprawie posiedzenia Sejmu w Sali Kolumnowej w grudniu 2016 r.

„Większość parlamentarna w sposób zaplanowany, zdecydowany, konsekwentny, po prostu z pełną premedytacją naruszała reguły konstytucyjne” stwierdził w uzasadnieniu orzeczenia sędzia Igor Tuleya. Ogłoszenie orzeczenia odbyło się z udziałem mediów

18 grudnia

Komisja Europejska zawnioskowała do Rady Unii Europejskiej o „stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności” na podstawie art. 7. Traktatu o Unii Europejskiej. Było to pierwsze w historii użycie tego artykułu.

Komisja Europejska stwierdziła, że zmiany w systemie sądownictwa, które obóz rządzący w Polsce wprowadził w ciągu ostatnich dwóch lat, poważnie zagrażają niezależności sądów i zasadzie podziału władz. Dotyczy to zarówno ostatnich ustaw o Sądzie Najwyższym i Krajowej Radzie Sądownictwa, jak i prawa o Trybunale Konstytucyjnym, prokuraturze i sądach powszechnych. „Władza wykonawcza bądź ustawodawcza mają możliwość poprzez rządzącą większość ingerować w skład, uprawnienia, funkcjonowanie tych władz. Niezależność wymiaru sprawiedliwości staje całkowicie pod znakiem zapytania – stwierdził wiceprzewodniczący KE Frans Timmermans.

2 stycznia

Nowa ustawa o Sądzie Najwyższym i nowelizacja ustawy o KRS zostały opublikowane w Dzienniku Ustaw (Dz. U z 2018 r. poz. 3 i 5).

10 stycznia

Premier RP Mateusz Morawiecki przekazał zagranicznym dziennikarzom w Brukseli dokument zawierający wyjaśnienia, dlaczego zmiany w polskim sądownictwie są konieczne. Informacja ujrzała światło dzienne 22 stycznia, kiedy napisali o tym media.

W dokumencie można było przeczytać m.in. o łapówkach, informatorach komunistycznego aparatu bezpieczeństwa i koleśnictwie w wymiarze sprawiedliwości.

16 stycznia

Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego w sześciu punktach krytycznie odniosło się do sytuacji sądownictwa po przyjęciu przez Parlament ustaw reformujących wymiar sprawiedliwości w Polsce.

W uchwale sędziowie SN oświadczyli m.in., że zmiany w prawie są sprzeczne z normami obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i łamią zasady trójpodziału władz, niezależności sądów, niezawisłości sędziów oraz ich nieusuwalności.

23 stycznia

Pierwsza Prezes SN Małgorzata Gersdorf została wybrana Przewodniczącą Krajowej Rady Sądownictwa.

3 lutego

W ciągu pół roku obowiązywania znowelizowanej ustawy o sądach powszechnych minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro odwołał 137 prezesów i wiceprezesów sądów w 377 sądach powszechnych.. Odwołania następowały najczęściej za pomocą faksu, którym przesyłano powiadomienie o dymisji, bez podania uzasadnienia.

6 marca

Sejm głosami posłów Prawa i Sprawiedliwości oraz Kukiz'15 wybrał nowy skład Krajowej Rady Sądownictwa (neoKRS). Kancelaria Sejmu odmówiła ujawnienia list poparcia kandydatów do KRS.

6 marca

Małgorzata Gersdorf zrezygnowała z funkcji Przewodniczącej Krajowej Rady Sądownictwa w związku z wyborem nowego składu KRS.

8 marca

Premier Morawiecki przedstawił w Brukseli tzw. „Białą Księgę” w sprawie reform polskiego wymiaru sprawiedliwości. „Biała Księga” spotkała się z otwartą krytyką m.in. ze strony organizacji sędziowskich i Sądu Najwyższego

15 marca

Komisja Europejska skierowała do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargę przeciwko Polsce dotyczącą zmian w prawie o ustroju sądów powszechnych (C-192/18).

Komisja zarzuciła Polsce, że poprzez wprowadzenie w ustawie z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o ustroju sądów powszechnych przepisów różnicujących wiek emerytalny kobiet i mężczyzn pełniących funkcje sędziów sądów powszechnych, sędziów Sądu Najwyższego i prokuratorów oraz obniżając wiek emerytalny mający zastosowanie do sędziów sądów powszechnych, a zarazem przyznając Ministrowi Sprawiedliwości prawo do decydowania o przedłużeniu okresu czynnej służby sędziów Rzeczpospolita Polska naruszyła prawo Unii Europejskiej.

22 marca

Do Sejmu RP wpłynęły poselskie projekty ustaw nowelizujących przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym (która jeszcze nie weszła w życie), ustroju sądów powszechnych (druk sejmowy nr 2389) oraz przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym i ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (druk sejmowy nr 2388).

Zmiany w ustawie o Sądzie Najwyższym i prawie o ustroju sądów powszechnych dotyczyły procedury odwoływania prezesów sądów oraz problematyki przechodzenia sędziów w stan spoczynku. Projekt nowelizacji ustawy o Trybunale Konstytucyjnym zakładał opublikowanie wyroków TK, których druk uniemożliwiła premier Beata Szydło w 2016 r.

30 marca

Do Sejmu RP wpłynął kolejny poselski projekt nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym (druk sejmowy nr 2390).

Jedną z głównych zmian wprowadzanych tą nowelizacją są zmiany w zakresie procedury wyboru Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. W świetle proponowanej przez nowelizację procedury, uzupełnienie ewentualnego wakatów na tym stanowisku będzie przebiegało pod pełną kontrolą władzy wykonawczej. Do czasu uzupełnienia stanu osobowego w Sądzie Najwyższym podmiotem kierującym i reprezentującym Sąd Najwyższy będzie, nieznaną Konstytucji RP, instytucja sędziowska, któremu Prezydent RP powierzył kierowanie Sądem Najwyższym (podobne rozwiązanie wprowadzono w przypadku sędziowskiego pełniącego obowiązki prezesa Trybunału Konstytucyjnego).

3 kwietnia

W życie weszła nowa ustawa o Sądzie Najwyższym z 8 grudnia 2017 r. (Dz. U z 2018 r. poz. 5).

W stan spoczynku przeszli sędziowie zlikwidowanej Izby Wojskowej SN.

Ustawa przewidywała m.in., trzy miesiące po wejściu jej w życie w stan spoczynku przejdą sędziowie, którzy ukończyli 65 rok życia, w tym Pierwsza Prezes SN Małgorzata Gersdorf, której konstytucyjna kadencja kończyła się w kwietniu 2020 r. Wprowadziła nowy model postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów i odrębną Izbę Dyscyplinarną oraz drugą nową Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, która będzie decydować o ważności wyborów – będą w nich sędzić także ławnicy wybierani przez Senat. Wprowadza też instytucję skargi nadzwyczajnej na prawomocne wyroki sądów z ostatnich dwudziestu lat.

12 kwietnia

Sejm RP uchwalił zmiany w ustawach o SN, ustroju sądów powszechnych oraz dot. TK (druk sejmowy nr 2388, 2389, 2390).

Ustawy zmieniły procedurę wyboru Pierwszego Prezesa SN oddając ją pod kontrolę władzy wykonawczej. Wprowadziły nieznaną Konstytucji RP instytucję sędziego, któremu Prezydent RP powierzył kierowanie Sądem Najwyższym (podobne rozwiązanie wprowadzono w przypadku sędziego pełniącego obowiązki prezesa Trybunału Konstytucyjnego).

Inne zmiany dotyczyły procedury odwoływania prezesów sądów oraz przechodzenia sędziów w stan spoczynku, a także zakładały opublikowanie wyroków TK, których druk uniemożliwiła premier Beata Szydło w 2016 r.

17 kwietnia

Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w sprawie ochrony przyrody w Puszczy Białowieskiej. TSUE uznał, że Polska dopuściła się uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego i naruszyła prawo unii, prowadząc wycinkę w Puszczy Białowieskiej.

10 maja

Sejm uchwalił kolejną nowelizację ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy 2480)

Zmiany przewidywały m.in., że skarga nadzwyczajna będzie mogła zostać złożona wyłącznie przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich.

Projekt wpłynął do Sejmu 10 dni wcześniej..

4 czerwca

Minister Sprawiedliwości Zbigniew Ziobro powołał nowego Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych. Został nim Piotr Schab. Dwa tygodnie później MS powołał jego nowych zastępców, którymi zostali Michał Lasota i Przemysław Radzik. W procedurze powołania rzeczników pominięty został etap ich wyboru przez KRS.

6 czerwca

Rada Praw Człowieka ONZ opublikowała raport specjalnego sprawozdawcy ONZ Diego Garcii-Sayana nt. zagrożenia polskiego sądownictwa ingerencją władzy ustawodawczej i wykonawczej. Powstał on po wizycie Garcii-Sayana w Polsce w październiku 2017 r.

Jego zdaniem polski rząd ma prawo reformowania systemu sądowego w celu zwiększenia jego skuteczności i rozliczalności. Środki przyjęte (...) nie są jednak odpowiednie do deklarowanych celów. Ich głównym skutkiem - jeśli nie głównym celem - jest ograniczenie konstytucyjnie chronionej zasady niezależności sądownictwa oraz umożliwienie organom ustawodawczym i wykonawczym ingerowania w wymiar sprawiedliwości. W rezultacie w Polsce zagrożona jest obecnie niezależność wymiaru sprawiedliwości.

7 czerwca

120 organizacji pozarządowych i ponad 16 000 obywateli zaapelowało do Komisji Europejskiej o niezwłoczne skierowanie ustawy o Sądzie Najwyższym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

“3 lipca na mocy niekonstytucyjnej ustawy o Sądzie Najwyższym blisko 40 proc. sędziów SN może przejść na wymuszoną przedwczesną emeryturę. Zastąpią ich nominaci upolitycznionej już Krajowej Rady Sądownictwa, w pełni kontrolowanej przez rząd”

28 czerwca

Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego podjęto uchwałę

My, sędziowie Sądu Najwyższego, uczestniczący w Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Sądu Najwyższego w dniu 28 czerwca 2018 roku, pamiętając o złożonym ślubowaniu sędziowskim i wierni Konstytucji RP, która jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, stwierdzamy, że sędzia Sądu Najwyższego prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf pozostaje – zgodnie z bezpośrednio stosowanym art. 183 ust. 3 Konstytucji RP (art. 8 ust. 2 Konstytucji RP) – do dnia 30 kwietnia 2020 roku Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego, kierującym instytucją, w której pełniemy naszą służbę społeczeństwu.

29 czerwca

W Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” ogłoszone zostało obwieszczenie Prezydenta RP z dnia 24 maja 2018 r. o 44 wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym. Obwieszczenie nie zawierało kontrasygnaty Premiera. Komisja Europejska w trybie pilnym wszczęła

2 lipca

postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w celu ochrony niezależności Sądu Najwyższego ze względu na brak postępów w drodze dialogu z Polską na rzecz praworządności oraz zbliżające się wdrożenie nowego systemu emerytalnego dla sędziów Sądu Najwyższego. Zdaniem KE nowa ustawa o SN narusza zasadę niezależności sądownictwa, w tym zasadę nieusuwalności sędziów.

4 lipca

Zgodnie z nową ustawą o SN 27 sędziów SN, którzy ukończyli 65 lat, w tym Pierwsza Prezes SN Małgorzata Gersdorf zostają przeniesieni w stan spoczynku.

Stawili się oni w sądzie aby nadal pełnić swoje obowiązki. Sąd Najwyższy opublikował oświadczenia sędziów o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego Sądu Najwyższego.

6 lipca

W Sądzie Najwyższym odbyły się spotkania Pierwszej Prezes SN Małgorzaty Gersdorf z przedstawicielami Amnesty International, Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ), Europejskiej Sieci Pierwszych Prezesów Sądów Europejskich UE, Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich przy Radzie Europy (CCJE).

Spotkania dotyczyły aktualnej sytuacji wokół Sądu Najwyższego.

20 lipca

Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw.

Ustawa po raz piąty zmienia przepisy przejściowe ustawy o SN w celu przyspieszenia wyboru Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego - zanim TSUE wyda orzeczenie. Ustawodawca chciał przeprowadzić wybór nowego Pierwszego Prezesa SN, mimo trwającej kadencji ówczesnej Pierwszej Prezes SN.

Kandydatów do urzędu sędziego Sądu Najwyższego pozbawiono prawa do odwołania się do sądu. Sąd Najwyższy w opinii do projektu ustawy wskazał, że wprowadzane zmiany legislacyjne są przykładem skrajnie instrumentalnego wykorzystywania prawa do osiągnięcia doraźnych celów politycznych.

Ustawa została opublikowana w dzienniku ustaw 26 lipca i weszła w życie 10 sierpnia 2018 r.

2 sierpnia

Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie 7 sędziów) wystąpił do TSUE z pięcioma pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi obniżenia wieku emerytalnego sędziów do 65. r.ż.. Jednocześnie SN zawiesił stosowanie tych przepisów. (Sygn. TSUE: C-522/18).

Kancelaria Prezydenta w niepodpisanym przez nikogo oświadczeniu oceniła, że postanowienie to wydano bez prawidłowej podstawy prawnej i nie wywiera ono skutków wobec Prezydenta RP. Marszałek Senatu Stanisław Karczewski uznał orzeczenie SN za bunt. Rzecznik MS zarzucił sędziom SN nieznaną sobie prawo. Pełniąca obowiązki prezesa TK Julia Przyłębska skomentowała, że sędziowie SN naruszyli konstytucję. Jej zastępca Mariusz Muszyński, orzekł, że takiej bzdury, jak postanowienie SN nie wymyśliłby nawet najbardziej niedouczony student w poimprezowym zwidzie. 6 sierpnia 2018 przedstawiciel Biura Krajowej Rady Sądownictwa oświadczył, że KRS nie zastosuje się do postanowienia Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2018.

23 sierpnia

Prokurator generalny Zbigniew Ziobro skierował do Trybunału Konstytucyjnego wnioski dotyczące przepisów, na podstawie których Sąd Najwyższy 2 sierpnia 2018 wystąpił do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi.

23 sierpnia

NeoKRS w przyspieszonej procedurze wybrała 12 kandydatów do Izby Dyscyplinarnej SN. Wśród nich: sześciu prokuratorów (czterech z Prokuratury Krajowej), trzech radców prawnych, dwóch sędziów i jeden naukowiec.

28 sierpnia

NeoKRS wyłoniła 20 kandydatów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN oraz 7 do Izby Cywilnej SN.

29 sierpnia

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił decyzję szefa Kancelarii Sejmu utajnijającą listy poparcia dla kandydatów do neoKRS.

9 września

Pierwsze wezwania sędziów sądów powszechnych do złożenia wyjaśnień przed rzecznikami dyscyplinarnymi. Sprawy głównie dotyczą krytycznych wypowiedzi o zmianach w wymiarze sprawiedliwości.

Wezwania otrzymali: Bartłomiej Przymusiński, Igor Tuleya, Ewa Maciejewska i Krystian Markiewicz, Olimpia Barańska-Matuszek.

12 września

Prezydenta RP Andrzej Duda zawiadomił siedmiu sędziów SN o dacie ich przejścia w stan spoczynku z dniem 12 września 2018 r.

Chodziło o sędziów, którzy złożyli oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego SN, a Prezydent RP nie wyraził na to zgody. NeoKRS sformułowała wcześniej wobec nich negatywne opinie. Prezydent zawiadomił o tym sędziów, nie czekając na orzeczenie TS UE w sprawie z pytań SN o zgodność z prawem europejskim procedury skracania wieku emerytalnego sędziów.

Zawiadomienia nie były kontrasygnowane przez premiera.

Sędziowie SN uważali się nadal za czynnych sędziów Sądu, usunięcie ich z urzędu nastąpiło wbrew ich woli, a także ślubowaniu sędziowskiemu.

Jednocześnie powstrzymali się od orzekania.

12 września

Sąd Najwyższy (Izba Pracy) wystąpił do TSUE z kolejnymi pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi niezależności władzy sądowniczej.

Pytania dotyczyły sposobu wyłaniania członków Krajowej Rady Sądownictwa i jego konsekwencji dla ważności wyboru sędziów nowej izby SN.

Pytania wyłoniły się w sprawie odwołania sędziego NSA Andrzeja Kuby od uchwały neoKRS negatywnie opiniującej dalsze pełnienie przez niego obowiązków (Sygn. TSUE: C-585/18).

17 września

Europejska Sieć Rad Sądownictwa (ENCJ) zawiesiła członkostwo Krajowej Rady Sądownictwa sieci uznając, że polska neoKRS nie spełnia już wymogu niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej.

9 września

Sąd Najwyższy (Izba Pracy) skierował do TSUE kolejne pytania prejudycjalne dotyczące przepisów ustawy o SN dotyczących obniżenia wieku emerytalnego sędziów.

Pytania przedstawione zostały w związku z rozpoznawaniem wniosków o udzielenie zabezpieczenia w sprawach z powództwa dwóch sędziów SN przeciwko Sądowi Najwyższemu o ustalenie istnienia stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego w stanie czynnym (sygn. akt III PO 8/18 i III PO 9/18 / Sygn. TSUE C-624/18 i C-625/18).

20 września

Prezydenta RP powołał dziesięć osób do Izby Dyscyplinarnej (neosędziowie).

24 września

Komisja Europejska pozwała Polskę do Trybunału Sprawiedliwości UE w związku z pogwałceniem zasady niezależności sądownictwa.

Zdaniem KE ustawa o SN jest niezgodna z prawem UE, obniżając wiek przejścia w stan spoczynku narusza zasadę nieusuwalności sędziów, a zatem również zasadę ich niezawisłości. (C-619/18).

25 września

Naczelny Sąd Administracyjny wstrzymał wykonanie uchwał neoKRS o przedstawieniu (nieprzedstawieniu) Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko sędziego SN w Izbie Karnej.

26 września

Sędziowie SN zebrani na Zgromadzeniach Izby Karnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, podjęli uchwały, w których uznali za bezprzedmiotowe zwołanie Zgromadzeń w celu wyboru kandydatów na stanowiska Prezesów Izb, ponieważ stanowiska Prezesów tych Izb pozostają obsadzone.

27 września

Naczelny Sąd Administracyjny, w kolejnych dwóch sprawach, wstrzymał wykonanie uchwał neoKRS o przedstawieniu (nieprzedstawieniu) Prezydentowi RP kandydatów na sędziów w Izbie Cywilnej oraz Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN.

3 października

Sąd Najwyższy (Izba Pracy) zwrócił się z czterema pytaniami prejudycjalnymi do TSUE. Pytania były tożsame z pytaniami przedstawionymi z 2 sierpnia 2018 i dotyczyły zasady nieusuwalności sędziów, niezawisłości i niezależności sądów. (sygn. II PK 153/17 / Sygn. TSUE C-668/18).

8 października

NSA wydał kolejne postanowienia w sprawach z odwołań od uchwał neoKRS w konkursach do Sądu Najwyższego. NSA wstrzymał wykonanie uchwały w odniesieniu do kandydata do Izby Cywilnej i oddalił wniosek kandydata do Izby Dyscyplinarnej.

10 października

Prezydent RP Andrzej Duda powołał 27 osób do Izby Cywilnej, Izby Karnej i Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (neosędziowie)

Prezydent zignorował orzeczenia NSA, wstrzymujące wykonanie uchwał neoKRS.

Nowi sędziowie nie zostali dopuszczani do orzekania w Izbie Cywilnej i Izbie Karnej.

17 października

Minister Sprawiedliwości Zbigniew Ziobro wystąpił do TK o stwierdzenie, że art. 267 Traktatu o Unii Europejskiej jest niezgodny z polską Konstytucją w zakresie w jakim dopuszcza występowanie przez sądy polskie do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi wymiaru sprawiedliwości.

19 października

Wiceprezes TSUE zastosował środki tymczasowe zawieszając stosowanie przepisów dotyczących obniżenia wieku przejścia sędziów Sądu Najwyższego w stan spoczynku.

22 października

Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Gersdorf wezwała wszystkich sędziów Sądu Najwyższego objętych zakresem zastosowania środków tymczasowych TSUE do stawienia się w Sądzie Najwyższym w celu podjęcia służby sędziowskiej.

Do końca października 22 sędziów przeniesionych w stan spoczynku stawilo się w Sądzie Najwyższym, a części z nich już przydzielono sprawy do rozpoznania.

21 listopada

Do Sejmu RP wpłynął poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym stanowiący częściową realizację środków zabezpieczających TSUE (druk sejmowy nr 3013).

Projekt był procedowany w ekspresowym tempie. W ciągu jednego dnia został zgłoszony, przeszedł trzy czytania i został przegłosowany w Sejmie.

Ustawa wydłużyła na powrót do 70 lat wiek emerytalny sędziów SN.

Przywróciła do pełnienia funkcji Pierwszą Prezes SN Małgorzatę Gersdorf, Prezesa Izby Cywilnej SN Dariusza Zawistowskiego oraz Prezesa Izby Karnej SN Stanisława Zabłockiego. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2019 r.

21 listopada

Naczelny Sąd Administracyjny przedstawił TSUE 2 pytania prejudycjalne w sprawie połączonej z odwołań sędziów od uchwał neoKRS w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Pytania dotyczyły kształtu procedury nominacyjnej do SN i jej wpływu na niezależność tego sądu (sygn. II GOK 2/18) (sygn. TSUE: C-824/18).

27 listopada

Krajowa Rada Sądownictwa skierowała do TK wnioski o zbadanie konstytucyjności przepisów ustawy o KRS. (K 12/18).

Wniosek dotyczył zgodności z Konstytucją sposobu wyboru członków KRS, możliwości kontrowania uchwał KRS przez SN oraz NSA, podważenia możliwości stosowania przed SN i NSA zabezpieczenia (czyli wstrzymania decyzji do czasu rozstrzygnięcia przez sąd).

17 grudnia

Wielka Izba TSUE potwierdziła postanowienie wiceprezesa TSUE z 19 października 2018 r. o zastosowaniu środków tymczasowych w sprawie ustawy o SN (C-619/19 R).

2019

14 stycznia

Zginął Paweł Adamowicz – prezydent Gdańska.

Podczas finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy Paweł Adamowicz po wygłoszeniu uroczystego przemówienia został ugodzony nożem przez zamachowca, który wtargnął na scenę. W kolejnych dniach w całej Polsce odbyły się wiece poświęcone pamięci Pawła Adamowicza, w których wzięły udział tysiące osób.

20 lutego

W życie weszły zmiany w Regulaminie Sądu Najwyższego, które wprowadziły konieczność wyznaczania terminów posiedzeń neosędziom.

20 lutego

Prezydent RP powołał dwie osoby do SN, po jednej do Izby Karnej i do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

23 marca

Izba Dyscyplinarna działająca przy SN ukarała upomnieniem sędzię Alinę Czubieniak za wydane przez nią orzeczenie. Chodzi o sprawę, w której sędzia uchyliła areszt wobec pozbawionego obrońcy niepełnosprawnego intelektualnie 19-latka. To pierwszy taki wyrok wydany przez Izbę Dyscyplinarną represjonujący sędziego za wydane orzeczenie.

25 marca

TK wydał wyrok w sprawie wniosku neoKRS i grupy senatorów PiS (K 12/18) o zbadanie konstytucyjności przepisów ustawy o KRS.

Trybunał orzekł, że przepis dotyczący wyboru 15 sędziów - członków KRS przez Sejm jest zgodny z Konstytucją RP. Jednocześnie TK uznał za niezgodny z Konstytucją RP przepis pozwalający na odwołanie się do NSA od uchwał KRS zawierających wnioski o powołanie sędziów SN. W składzie TK zasiadał sędzia dubler.

3 kwietnia

Komisja Europejska wszczęła postępowanie przeciwko Polsce w związku z nowym systemem środków dyscyplinarnych wobec sędziów podważających ich niezawistość i nie zapewniających koniecznych gwarancji chroniących ich przed kontrolą polityczną.

10 kwietnia

Izba Dyscyplinarna działająca przy SN wydała uchwałę w składzie całej izby, w której stwierdziła, że jej "sędziowie" zostali wybrani zgodnie z prawem, a więc mają prawo orzekać. Niezależnie od wątpliwego statusu Izby Dyscyplinarnej, uchwała spotkała się z krytyką, gdyż sędziowie orzekali we własnej sprawie.

17 kwietnia

Do Sejmu RP wpłynął dziewiąty projekt nowelizacji ustawy o SN oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3396). Zmiany dotyczyły m.in. poszerzenia właściwości Izby Dyscyplinarnej, procedury obsadzania stanowisk funkcyjnych w SN oraz zniesienia dopuszczalności odwołania od uchwał KRS w sprawach dotyczących powołania na stanowisku sędziego SN.

26 kwietnia

Sejm RP, po niecałych 10 godzinach, uchwalił ustawę o zmianie ustawy o KRS oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (projekt wpłynął do Sejmu 17 kwietnia 2019, jako ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw).

24 czerwca

TSUE w składzie Wielkiej Izby wydał wyrok w sprawie ustawy o SN (C-619/18), w którym stwierdził, że Polska uchybiła zobowiązaniom państwa członkowskiego wprowadzając przepisy obniżające wiek przejścia w stan spoczynku sędziów SN i przyznające Prezydentowi prawa do przedłużenia służby sędziów.

26 czerwca

NSA przedstawił kolejne pytanie prejudycjalne w sprawie odwołań od uchwał neoKRS w konkursie do SN. Pytanie związane było m.in. z tym, że odebrano NSA kompetencje do rozpoznawania tego typu odwołań. (II GOK 2/18) (C-824/18)

27 czerwca

Rzecznik generalny TSUE przedstawił opinię, w sprawie z pytań Sądu Najwyższego, w której uznał, że Izba Dyscyplinarna nie spełnia wymogów niezależności w rozumieniu prawa Unii z powodu roli, jaką organy ustawodawcze odgrywają przy wyborze 15 sędziów członków KRS.

28 czerwca

NSA prawomocnie oddalił skargę szefa Kancelarii Sejmu w sprawie utajnienia list poparcia kandydatów do neoKRS uznając, że wykazy sędziów popierających kandydatury członków do KRS są informacją publiczną i podlegają udostępnieniu.

29 lipca

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych postanowił zbadać zgodność z prawem polskim i europejskim procedury udostępnienia list poparcia do KRS i nakazał Kancelarii Sejmu powstrzymanie się od upubliczniania tych list.

Postanowienia PUODO stanowiły pretekst do dalszego nieudostępniania list poparcia przez Kancelarię Sejmu mimo prawomocnego wyroku NSA.

9 sierpnia

Grupa posłów skierowała do TK wnioski dotyczący ustawy o KRS (sygn. K 16/19).

Posłowie partii rządzącej, w reakcji na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 28 czerwca 2019 r. nakazujący ujawnienie list poparcia kandydatów do KRS, wnieśli o stwierdzenie przez TK, że przepisy ustawy o KRS rozumiane w taki sposób, jak je zinterpretował NSA, są niezgodne z Konstytucją.

19 sierpnia

Wybuchła tzw. afera hejterska. Media ujawniły, że wiceminister sprawiedliwości Łukasz Piebiak stoi za zorganizowanym hejtem wobec sędziów, którzy sprzeciwiają się wdrażanym przez PiS zmianom w wymiarze sprawiedliwości.

Wiceminister Piebiak podał się do dymisji.

1 października

Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał prawomocny wyrok w sprawie o naruszenie dóbr osobistych sędzi Justyny Koski-Janusz przez Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro przez opublikowanie komunikatu na stronie ministerstwa dotyczącego skrócenia jej delegacji do sądu okręgowego i nakazał przeprosiny.

10 października

Komisja Europejska skierowała skargę do TSUE w sprawie nowego systemu środków dyscyplinarnych wobec sędziów w Polsce oraz zwróciła się przy tym o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym. (C-791/19)

13 października

Wybory do Sejmu i Senatu RP, które zakończyły się zwycięstwem Prawa i Sprawiedliwości. Ponownie zwycięski komitet wyborczy zdobył większość sejmową umożliwiającą sformowanie samodzielnego rządu. W wyniku wyborów Prawo i Sprawiedliwość utraciło większość w Senacie.

19 listopada

Podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych Unii Europejskiej fińska prezydencja chciała przyjąć wspólne stanowisko oceniające tzw. „dialog o rządach prawa”. Przeciw przyjęciu stanowiska były Polska i Węgry. Prezydencja fińska przyjęła dokument w formie konkluzji własnych, a nie dokument całej Rady.

19 listopada

Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok dotyczący niezależności Krajowej Rady Sądowniczej i Izby Dyscyplinarnej (sprawy połączone C-585/18, C-624/18 i C-625/18).

TSUE nakazał polskim sędziom, aby samodzielnie ocenili legalność neoKRS oraz Izby Dyscyplinarnej, uwzględniając przy tym wskazane przez Trybunał kryteria (tzw. test niezależności) oraz po raz kolejny potwierdził, że organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwie członkowskim musi być zgodna z prawem UE, w tym gwarantować niezależność.

Trybunał wskazał, że aby zweryfikować, czy Izba Dyscyplinarna jest sądem niezależnym, Sąd Najwyższy powinien przeprowadzić m.in. ocenę sposobu powołania neoKRS i tego, w jaki sposób wykonuje ona swoje kompetencje, a także w jakich okolicznościach powołano Izbę Dyscyplinarną.

Wyrok TSUE oznacza, że każdy sąd zobowiązany jest, z urzędu lub na wniosek, ocenić, czy inny sąd składający się z sędziów powołanych przez neoKRS lub nowo utworzone izby SN (w tym także Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych) spełniają kryteria niezależności wynikające z prawa Unii.

Pomimo wyroku TSUE Izba Dyscyplinarna SN nie powstrzymała się od orzekania, mimo że jej orzeczenia mogą zostać podważone w wyniku oceny legalności jej orzekania.

20 listopada

Sąd Okręgowy w Olsztynie rozpatrując apelację w sprawie, w której w pierwszej instancji orzekał sędzia nominowany przez neoKRS, wykonując wyrok TSUE z 19 listopada 2019 r., zwrócił się do Szefowej Kancelarii Sejmu o przedstawienie list poparcia sędziów wybranych do nowej KRS.

Sąd postanowił sprawdzić, czy ów sędzia spełnia wymogi niezależności i niezawisłości.

W składzie sądu orzekał sędzia SR Paweł Juszczyzyn.

21 listopada

Izba Dyscyplinarna utrzymała wyrok ws. sędzi Aliny Czubieniak, ale odstąpiła od wymierzenia kary.

21 listopada

Kamil Zaradkiewicz - neosędzia powołany do Izby Cywilnej SN na wniosek neoKRS, wystąpił do TK z pytaniami prawnymi dotyczącymi wyłączenia neosędziów od rozpoznania sprawy.

28 listopada

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Michał Lasota wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko Pawłowi Juszczyzynowi, który jako pierwszy zastosował się do wyroku TSUE i nakazał Kancelarii Sejmu ujawnienie list poparcia do neoKRS.

4 grudnia

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Przemysław Radzik przedstawił 55 zarzutów przewinień dyscyplinarnych Krystianowi Markiewiczowi, sędziemu Sądu Okręgowego w Katowicach prezesowi SSP Iustitia, w związku z pismem jakie sędzia Markiewicz przesłał do prezesów i sędziów sądów dyscyplinarnych dotyczącym wyroku TSUE z 19 listopada 2018 r. i wezwał ich do nie przekazywania spraw do Izby Dyscyplinarnej i zawieszania postępowań do czasu wyjaśnienia przez TSUE statusu osób powołanych do tej Izby.

5 grudnia

Sąd Najwyższy (Izba Pracy) wydał wyrok w pierwszej z trzech spraw, w których przedstawiono Trybunałowi Sprawiedliwości UE pytania prejudycjalne dotyczące niezależności Izby Dyscyplinarnej i neoKRS, a które TSUE rozpoznał 19 listopada 2019 r. (sygn. III PO 7/18).

SN uznał, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa, a obecna KRS nie jest organem bezstronnym i niezawisłym. Wykładnia zawarta w wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. wiąże każdy sąd w Polsce.

6 grudnia

Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych Piotr Schab wszczął postępowanie dyscyplinarne wobec warszawskiej sędzi Anny Bator-Ciesielskiej i przedstawił jej pięć zarzutów w związku z tym, że odmówiła orzekania razem z sędziami Radzikiem i Lasotą delegowanymi przez Zbigniewa Ziobrę do Sądu Okręgowego w Warszawie.

10 grudnia

Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Gersdorf wydała oświadczenie, w którym stwierdziła, że kontynuowanie działalności przez Izbę Dyscyplinarną stanowi poważne zagrożenie dla stabilności porządku prawnego w Polsce i wezwała neosędziów z Izby Dyscyplinarnej do powstrzymania się od wszelkich czynności orzeczniczych w prowadzonych sprawach.

12 grudnia

Do Sejmu RP wpłynął projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw zwanej ustawą kagańcową, represyjną lub dyscyplinującą.

15 grudnia

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Przemysław Radzik wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko sędziom Sądu Apelacyjnego w Katowicach Aleksandrze Janas i Irenie Piotrowskiej za zadanie pytań prawnych do SN ws. legalności neoKRS.

Rzecznik zarzucił sędziom przekroczenie uprawnień poprzez przyznanie sobie kompetencji do ustalania i oceny sposobu działania konstytucyjnych organów państwa.

16 grudnia

W Parlamencie Europejskim odbyła się debata nad stanem demokracji w Polsce i na Węgrzech. Parlamentarzyści z innych krajów zarzucili polskiemu rządowi atak na praworządność w Polsce, zwiększenie wpływu rządu na sądy i bierność w realizowaniu rekomendacji Komisji. Polską demokrację uznano za umierającą.

20 grudnia

Sejm RP uchwalił tzw. ustawę kagańcową.

2020

10 stycznia

Wizyta Komisji Weneckiej w Polsce w związku uchwaleniem z tzw. ustawy kagańcowej

10 stycznia

Sieć Prezesów Sądów Najwyższych Unii Europejskiej wydała oświadczenie dotyczące sytuacji w Polsce, w którym wyraziła głębokie zaniepokojenie, że ingerencja polskich władz będzie mieć wpływ nie tylko na stan praworządności i niezależności sądownictwa, lecz również na wzajemne zaufanie w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

11 stycznia

W Warszawie odbył się Marsz Tysiąca Tóg z udziałem sędziów i przedstawicieli zawodów prawniczych z wielu krajów europejskich. W marszu będącym sprzeciwem dla ustawy kagańcowej i represji wobec sędziów uczestniczyło 30 tys. osób.

13 stycznia

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu wskazał, że Rzecznik Dyscyplinarny i jego Zastępcy nie posiadają kompetencji do wszczynania z własnej inicjatywy postępowań wobec sędziów sądów rejonowych i okręgowych, a jedynie wobec sędziów sądów apelacyjnych i prezesów sądów apelacyjnych i okręgowych. To pierwsze orzeczenie, w którym wprost sąd wskazał na brak podstaw prawnych do działań Rzecznika i jego Zastępców. Orzeczenie zapadło w sprawie dyscyplinarnej sędzi Olimpii Barańskiej-Matuszek.

15 stycznia

Sąd Najwyższy (Izba Pracy) w dwóch sprawach ponownie uznał, że Izba Dyscyplinarna nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu z uwagi na okoliczności jej utworzenia, zakres kompetencji, skład oraz udział neoKRS w jej ukonstytuowaniu (III PO 8/18, III PO 9/18).

15 stycznia

Pierwsza Prezes SN Małgorzata Gersdorf przedstawiła wniosek o rozstrzygnięcie przez skład połączonych Izb Sądu Najwyższego - Izby Cywilnej, Izby Karnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (stare izby) zagadnienia prawnego dotyczącego prawidłowości składu sądu z udziałem neosędziów (sygn. akt BSA I-4110-1/20).

22 stycznia

Marszałek Sejmu wniósł do TK o rozstrzygnięcie rzekomego sporu kompetencyjnego między Sejmem RP a Sądem Najwyższym i między Prezydentem RP a Sądem Najwyższym dotyczącego wniosku Pierwszego Prezesa SN. (Kpt 1/20).

Zdaniem SN uzasadnienie wniosku Marszałka Sejmu świadczy albo o całkowitym niezrozumieniu istoty sporu kompetencyjnego. SN stwierdził, że wniosek został złożony w złej wierze, nie w celu rozstrzygnięcia rzeczywistego sporu kompetencyjnego, tylko uniemożliwienia Sądowi Najwyższemu wykonywania uprawnień, jakie przyznał mu sam ustawodawca.

23 stycznia

Sąd Najwyższy w składzie połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych podjął historyczną uchwałę, z której wynika m.in., że nienależyta obsada SN, sądów powszechnych i wojskowych ma miejsce wtedy, gdy w ich składzie znajduje się osoba wyłoniona przez neoKRS.

SN zastrzegł, że orzeczenia wydane przez neosędziów do momentu podjęcia uchwały nie mogą być podważane. Wyjątkiem jest tutaj Izba Dyscyplinarna, której orzeczenia, od początku jej funkcjonowania, są dotknięte wadą i mogą zostać wzruszone.

SN dodatkowo zastrzegł, że w sądach powszechnych nienależyta obsada sądu może być stwier-

dzona tylko wtedy, jeżeli wadliwość procesu powoływania sędziego prowadzi w konkretnych okolicznościach do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności. (sygn. akt BSA I-4110-1/20)

Podjęcie uchwały próbowała zablokować partia rządząca i powiązane z nią organy. Najpierw 21 stycznia z pytaniami do TK zwróciła się Izba Dyscyplinarna, a następnie marszałek Sejmu Elżbieta Witek dopatrzyła się rzekomego „sporu kompetencyjnego” między Sejmem a SN i poprosiła o Trybunał o rozstrzygnięcie. Julia Przyłębska ogłosiła, że zawiesza postępowanie w SN, co zanegowała Pierwsza Prezes SN uznając spór kompetencyjny za pozorny i nieobejmujący kompetencji Sądu Najwyższego do wydawania uchwał.

23 stycznia

Rzecznik dyscyplinarny prokuratorów wszczął postępowanie wobec Katarzyny Gembalczyk, należącej do władz stowarzyszenia Lex Super Omnia, krytycznego wobec Zbigniewa Ziobry. Rzecznik chciał wiedzieć, dlaczego była ubrana w togę na Marszu Tysiąca Tóg.

24 stycznia

Premier Mateusz Morawiecki skierował do TK wnioski o zbadanie zgodności uchwały składu połączonej izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 z Konstytucją (U 2/20).

24 stycznia

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił postanowienie PUODO z 29 lipca 2019 r. w sprawie list poparcia do neoKRS. (sygn. akt II SA/Wa 1927/19)

28 stycznia

Trybunał Konstytucyjny zawiesił stosowanie uchwały połączonej izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia do czasu rozstrzygnięcia przez TK sprawy – rzekomego – sporu kompetencyjnego (sprawa Kpt 1/20) między Sejmem RP a Sądem Najwyższym oraz między Prezydentem RP a SN.

31 stycznia

Do Sądu Najwyższego (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych) wpłynął wniosek Prokuratora Generalnego o unieważnienie wyroku Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z 5 grudnia 2019 r. (sygn. akt I NO 11/20)

4 lutego

Izba Dyscyplinarna zawiesiła bezterminowo sędziego SR w Olsztynie Pawła Juszczyzna za próbę zbadania legalności neoKRS i statusu powołanego przez nią sędziego. Izba uznała, że nie miał do tego prawa.

Zawieszenie miało obowiązywać do czasu wydania prawomocnego wyroku w tej sprawie.. Jednocześnie ID obniżyła sędziemu wynagrodzenie o 40 procent.

Sprawa dyscyplinarna dotychczas nie została zakończona.

14 lutego

W życie weszła tzw. ustawa kagańcowa, która wprowadza m.in.:

- odpowiedzialność dyscyplinarną sędziów za działania lub zaniechania mogące uniemożliwić lub istotnie utrudnić funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, za działania kwestionujące skuteczność powołania sędziego oraz za „działalność publiczną niedającą się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów”;
- rozszerzenie uprawnień rzeczników dyscyplinarnych sędziów, którzy uzyskali właściwość do bycia oskarżycielem wszystkich sędziów sądów powszechnych;
- obowiązek informowania przez sędziów i prokuratorów o przynależności do partii politycznych i stowarzyszeń;
- zakaz podejmowania przez kolegium i samorząd sędziowski „spraw politycznych”, zaś „w szczególności zabronione jest podejmowanie uchwał podważających zasady funkcjonowania władz Rzeczypospolitej Polskiej i jej konstytucyjnych organów”;
- zmienioną procedurę wyboru Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – prawo zgłoszenia kandydata na to stanowisko uzyskał każdy sędzia SN;
- obniżono kworum niezbędne do wyboru Pierwszego Prezesa SN (minimum to 32 sędziów);
- w sytuacji braku I Prezesa Prezydent RP będzie mógł powierzyć jego obowiązki dowolnie wybranemu przez siebie sędziemu SN;
- wyłączne prawo Izby Dyscyplinarnej do rozpoznawania wniosków o uchylenie immunitetów sędziów i prokuratorów zarówno w pierwszej, jak i drugiej instancji;
- wyłączne prawo Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do rozstrzygania zagadnień prawnych dotyczących niezawisłości sędziego lub niezależności sądu;
- prawo Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do rozstrzygania w sprawie statusu sędziego lub jego uprawnienia do sprawowania wymiaru sprawiedliwości oraz co do niezależności sądu i niezawisłości sędziego.

14 luteg

Kancelaria Sejmu opublikowała na stronie internetowej listę poparcia kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa. Jest to skutek wyroku WSA w Warszawie z 24 stycznia 2020 r. uchylającego postanowienie PUODO.

14 luteg

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko sędziemu Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Andrzejowi Żukowi za przedstawienie Sądowi Najwyższemu pytań prawnych dotyczących statusu sędziego awansowanego przez neoKRS.

26 luteg

Prokuratura Krajowa wystąpiła do Izby Dyscyplinarnej z wnioskiem o uchylenie immunitetu sędziemu Igorowi Tulei, by móc postawić mu zarzut karny niedopełnienia obowiązków służbowych i przekroczenia uprawnień, za orzeczenie wydane 18 grudnia 2017 r. w sprawie posiedzenia Sejmu w sali kolumnowej.

To pierwszy tego typu wniosek, który miała rozpoznawać Izba Dyscyplinarna na mocy tzw. ustawy kagańcowej.

3 marca

Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie z wniosku grupy posłów dotyczące przepisów ustawy o KRS (sygn. K 16/19) w związku z ujawnieniem przez Kancelarię Sejmu list poparcia kandydatów do neoKRS.

8 kwietnia

Trybunał Sprawiedliwości UE zarządził środek tymczasowy, którym zawiesił działalność Izby Dyscyplinarnej działającej przy SN w sprawach dyscyplinarnych sędziów do czasu wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w Polsce zainicjowanej skargą Komisji Europejskiej.

9 kwietnia

W związku ze stanem epidemii COVID-19 Rząd wprowadził zakaz przemieszczania się (poza wyjściem do pracy czy zaspokajaniem najpilniejszych potrzeb). Zakaz został wprowadzony bez ogłoszenia stanu klęski żywiołowej, w drodze rozporządzenia.

Co potwierdziły później sądy, uniewinniając ukaranych na naruszenie tego zakazu, został on wprowadzony bez prawidłowej podstawy i godził w konstytucyjne prawa i wolności obywatelskie, a ograniczenia pandemiczne z wiosny 2020 r. rażąco naruszały prawo.

Innym przykładem rażącego naruszenia prawa był wprowadzony od kwietnia 2020 r. tymczasowy zakaz wstępu do lasów.

9 kwietnia

Izba Dyscyplinarna wystąpiła do TK z wnioskiem o zbadanie zgodności z polską konstytucją przepisów prawa UE zobowiązujących państwa członkowskie do wykonywania zarządzonych przez TSUE środków tymczasowych odnoszących się do kształtu ustroju i funkcjonowania konstytucyjnych organów władzy sądowniczej tego państwa.

9 kwietnia

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Gersdorf wydała oświadczenie w związku z postanowieniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 8 kwietnia 2020 r., w którym wezwała neosędziów z Izby Dyscyplinarnej do natychmiastowego powstrzymania się od jakichkolwiek czynności związanych z rozpoznawaniem spraw oraz nakazała przekazanie wszystkich akt spraw. Izba Dyscyplinarna zlekceważyła wezwanie.

20 kwietnia

Pierwsza Prezes SN Małgorzata Gersdorf wydała zarządzenie, którym zawiesiła działalność Izby Dyscyplinarnej w sprawach dotyczących sędziów.

Zarządzeniem zawiesiła również w wykonywaniu części kompetencji prezesa Izby Dyscyplinarnej, określiła sposób rejestracji spraw, podejmowania czynności w sprawach będących w kompetencji Izby Dyscyplinarnej i przekazywania akt spraw do innych Izb SN.

Izba Dyscyplinarna nie wykonała zarządzenia i nie przekazała żadnych spraw.

20 kwietnia

TK stwierdził, że uchwała połączonych izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia jest niezgodna z Konstytucją i traktatami europejskimi (U 2/20).

Sprawozdawcą w sprawie był były poseł PiS - Stanisław Piotrowicz.

Trybunał uznał, że uchwała jest aktem prawa wewnętrznego i jako taka może podlegać ocenie przez Trybunał.

Do wyroku zdania odrębne zgłosili trzej sędziowie TK: Leon Kieres, Piotr Pszczółkowski i Jarosław Wyrembak. Ich zdaniem m.in.: „Trybunał dopuścił się do ingerencji w orzecznictwo SN”.

21 kwietnia

Trybunał Konstytucyjny, rozstrzygając rzekomy spór kompetencyjny uznał, że Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do dokonywania prawotwórczej wykładni przepisów prawa w kwestii sądownictwa w drodze uchwały; zmian w sądownictwie może dokonywać jedynie ustawodawca; powoływanie sędziów jest prerogatywą prezydenta i SN nie ma kompetencji, by to nadzorować.. (Kpt 1/20)

Sprawozdawcą w sprawie była była posłanka PiS - Krystyna Pawłowicz.

W uzasadnieniu TK uznał również, że TSUE przekroczył swoje uprawnienia, a wyrok TSUE z 19 listopada 2019 r. jest niewiążący.

23 kwietnia

Prokurator Ewa Wrzosek z Prokuratury Rejonowej Warszawa-Mokotów wszczęła śledztwo dotyczące zagrożenia wynikającego z przeprowadzenia wyborów w związku z trwającą epidemią COVID-19. Tego samego dnia zastępczyni szefa Prokuratury Warszawa-Mokotów Edyta Dudzińska umorzyła to postępowanie, a następnego dnia Prokurator Krajowy nakazał wszcząć postępowanie dyscyplinarne przeciwko prok. Ewie Wrzosek.

24 kwietnia

Prokurator Krajowy Bogdan Świączkowski zażądał od Pierwszej Prezes SN Małgorzaty Gersdorf piśmennego wyjaśnienia w sprawie zawieszenia Izby Dyscyplinarnej przy SN. Jego zdaniem Pierwsza Prezes SN złamała zasadę trójpodziału władzy oraz przekroczyła zakres postanowienia TSUE z dnia 8 kwietnia 2020 r.

29 kwietnia

Komisja Europejska uruchomiła procedurę przeciwko naruszeniom prawa unijnego, przez polski rząd w związku z obowiązującą od 14 lutego 2020 roku tzw. ustawą kagańcową.

30 kwietnia

Zakończyła się kadencja prof. Małgorzaty Gersdorf na stanowisku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

1 maja

Prezydent RP powierzył neosędziemu Kamilowi Zaradkiewiczowi wykonywanie obowiązków Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do czasu zorganizowania wyborów i nominacji nowego Pierwszego Prezesa SN.

5 maja

Wykonujący obowiązki Pierwszego Prezesa SN Kamil Zaradkiewicz cofnął zarządzenie o zawieszeniu pracy Izby Dyscyplinarnej wydane przez poprzednią Pierwszą Prezes SN Małgorzatę Gersdorf. Powołując się na zabezpieczenie wydane przez TSUE wstrzymał przekazywanie do Izby Dyscyplinarnej nowych spraw dyscyplinarnych, ale tylko tych dotyczących sędziów.

7 maja

Wybory Prezydenckie zarządzone na 10 maja 2020 r. zostały odwołane. Państwowa Komisja Wyborcza poinformowała, że głosowanie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na 10 maja 2020 r. jest niemożliwe. Bezpośrednią tego przyczyną było uchwalenie ustawy z 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695), która pozbawiła PKW instrumentów koniecznych do wykonywania jej obowiązków.

W dniu głosowania lokale wyborcze pozostały zamknięte, a PKW wydała uchwałę, w której stwierdziła, że w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. brak było możliwości głosowania na kandydatów.

Był to jeden z elementów porozumienia pomiędzy szefami dwóch partii należących do rządzącej koalicji Jarosławem Gowinem, a Jarosławem Kaczyńskim, które zostało zawarte dzień wcześniej. Zobowiązali się oni do poparcia przez ich partie ustawy o wyborach kopertowych przy założeniu, że głosowanie nie odbędzie się 10 maja i wówczas zostaną zarządzone nowe wybory.

8 maja

Rozpoczęło się zwołane przez Kamila Zaradkiewicza posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego Sędziów SN poświęcone wyborowi kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa SN.

Zgromadzenie odbywało się 8, 9, 12, 13, 22 i 23 maja.

9 maja

W życie weszła ustawa o tzw. wyborach kopertowych, czyli zakładająca, że wybory prezydenckie zarządzone na 10 maja 2020 r. odbędą się jedynie w drodze głosowania korespondencyjnego. (Dz.U. 2020 poz. 827)

Ustawa, która w związku z epidemią COVID-19, miała umożliwić przeprowadzenie wyborów prezydenckich z zachowaniem reżimu sanitarnego, wpłynęła do Sejmu 6 kwietnia 2020 r. i tego samego dnia została uchwalona.

W związku z wątpliwościami natury konstytucyjnej i licznymi negatywnymi opiniami, w tym m.in. Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE czy Sądu Najwyższego, Senat 5 maja podjął uchwałę o odrzuceniu ustawy. Sejm stanowisko Senatu odrzucił i skierował ustawę do prezydenta.

W związku pracami nad ustawą, 16 kwietnia 2020 r. Premier Mateusz Morawiecki nakazał Poczcie Polskiej i Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych druk i przygotowanie dystrybucji pakietów wyborczych. Premier zrobił to bezprawnie, ponieważ w chwili wydawania tej decyzji specustawy o wyborach kopertowych nie weszła jeszcze w życie, a wyłączne prawo zlecenia druku kart wyborczych i ich dystrybucji miała PKW

15 maja

Prezydent RP – w związku z rezygnacją Kamila Zaradkiewicza – powierzył neosędziemu Aleksandrowi Stępkowskiemu wykonywanie obowiązków Pierwszego Prezesa SN, w tym kierowanie Sądem Najwyższym, do czasu powołania nowego Pierwszego Prezesa SN.

23 maja

Zgromadzenie Ogólne Sędziów SN wybrało pięciu kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa SN – Leszka Boska, Tomasza Demendeckiego, Małgorzatę Manowską, Joannę Misztal-Konecką i Włodzimierza Wróbla. Wszyscy kandydaci poza prof. Włodzimierzem Wróblem to osoby powołane do SN na wniosek neoKRS.

Pełniący obowiązki I Prezesa SN Aleksander Stępkowski odmówił podjęcia uchwały o przedstawieniu Prezydentowi kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa SN.

W głosowaniu oddano 95 głosów. W. Wróbel otrzymał 50 głosów, M. Manowska – 25 głosów, T. Demendecki – 14 głosów, L. Bosek – 4 głosy, J. Misztal-Konecka – 2 głosy.

23 maja

50 sędziów SN wydało oświadczenie, w którym zaapelowali do Prezydenta o namysł przed podjęciem decyzji o powołaniu I Prezesa SN. W oświadczeniu wskazali na liczne uchybienia i nieprawidłowości, które miały miejsce w trakcie Zgromadzenia. Podkreślili, że wybór prezesa spośród kandydatów wyłonionych w wadliwej procedurze nie przyczyni się do umacniania praworządności w Polsce i uderzy w zaufanie do SN. Sędziowie zwrócili uwagę, że brak uchwały Zgromadzenia o którą wnioskowali oznacza, że procedura wyboru kandydatów nie została zakończona, więc nie można powołać nowego prezesa SN.

25 maja

W reakcji na oświadczenie sędziów SN p.o. Pierwszego Prezesa SN Aleksander Stępkowski stwierdził, że wypowiedzi sędziów są dezinformujące, procedura została zakończona, trudności w trakcie Zgromadzenia spowodowali sami sędziowie, którzy usiłovali wymóc w drodze głosowania stosowanie innych procedur niż te, które przewiduje prawo.

26 maja

Prezydent RP Andrzej Duda powołał Małgorzatę Manowską na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

28 maja

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko Waldemarowi Żurkowi w związku z tym, że w pozwie domaga się stwierdzenia, że Kamil Zaradkiewicz nie jest sędzią, a jego powołanie było nieskuteczne.

2 czerwca

Trybunał Konstytucyjny, w odpowiedzi na pytanie neosędziego Kamila Zaradkiewicza, uznał, że nie można kwestionować statusu sędziów, jeśli są powołani przez Prezydenta.

Jest to kolejne orzeczenie TK legalizujące osoby powołane na wniosek neoKRS jako sędziów i stwierdzające niekonstytucyjność badania i kwestionowania prawa do orzekania takich osób.

9 czerwca

Izba Dyscyplinarna, orzekając w I instancji, nie zgodziła się na uchylenie immunitetu sędziemu Igorowi Tuleyi.

12 czerwca

Po raz pierwszy od 1990 roku nie odbyło się Zgromadzenie Ogólne Sędziów SN. Zabrakło quorum, bo nie wszyscy neosędziowie się stawili.

Zgromadzenie zostało zwołane na wniosek legalnych sędziów SN, którzy chcieli na nim przyjąć krytyczne uchwały wobec wyboru nowej prezesa SN i działalności Izby Dyscyplinarnej.

Posiedzenie zostało odroczone i do dziś się nie odbyło.

22 czerwca

Komisja Wenecka i Dyrektorat Generalny ds. Praw Człowieka i Praworządności Rady Europy wydały krytyczną opinię w sprawie tzw. ustawy kagańcowej.

15 lipca

Sąd Najwyższy wystąpił z pytaniami prejudycjalnymi do TSUE w sprawach z pozwów wniesionych do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie nieistnienia stosunku służbowego sędziego SN.

Pozwy złożone przez sędziów sądów powszechnych dotyczą ustalenia tego, czy neosędziowie SN wskazani przez wadliwie wybraną neoKRS, są legalnymi sędziami.

16 lipca

Komisja wolności obywatelskich Parlamentu Europejskiego (LIBE) przyjęła raport dotyczący stanu praworządności w Polsce, krytycznie odnoszącego się do wprowadzonych zmian.

7 sierpnia

7 sierpnia 2020 r. sąd wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu Margot transseksualnej aktywistki LGBT za zniszczenie furgonetki Fundacji Pro - Prawo do Życia.

W reakcji na postanowienie sądu w Warszawie odbył się spontaniczny protest - barykada pod siedzibą Kampanii Przeciw Homofobii, gdzie policja miała zatrzymać Margot.

Był to jeden z pierwszych brutalnie stłumionych przez Policję protestów w demokratycznej Polsce podczas, którego policja zatrzymała 48 protestujących. Pomocy prawnej zatrzymanym pro bono udzielały prawniczki i prawnicy z Kolektywu Szpila.

8 sierpnia i w kolejnych dniach w całej Polsce odbywały się protesty solidarnościowe, które gromadziły dziesiątki tysięcy osób.

Działania Policji podczas Tęczowej nocy zostały szeroko potępione na całym świecie jako niezasadnione, nieadekwatne i nieproporcjonalne.

Za Margot poręczyli m.in. Halina Bortnowska-Dąbrowska, ks. Adam Boniecki, ks. Michał Jabłoński, Ewa Jassem, Maja Komorowska, Sylwia Poleska-Peryt, Paula Sawicka, rabin Michael Schudrich, Jacek Taylor, ks. Alfred Marek Wierzbicki, Stanisław Wojciechowicz.

Po 21 dniach sąd uchylił tymczasowe aresztowanie wobec Margot.

9 września

Zakończyła się kadencja Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bodnara. Dotychczas Sejmowi i Senatowi nie udało powołać się nowego Rzecznika.

16 września

Prokuratura Krajowa skierowała do Izby Dyscyplinarnej przy SN wniosek o uchylenie immunitetu sędzi Beaty Morawiec zamierzając postawić jej zarzuty przywłaszczenia środków publicznych, działania na szkodę interesu publicznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, nadużycia uprawnień i przyjęcia korzyści majątkowej.

Zarzuty wobec sędzi związane są z tym, że jest ona prezeską stowarzyszenia sędziów Themis, które broni wolnych sądów i krytykuje „reformy” ministra Ziobry. Sędzia Morawiec wygrała proces cywilny z ministrem sprawiedliwości Zbigniewem Ziobrą. Minister ma ją przeprosić za szkalujący jej dobre imię komunikat ministerstwa po odwołaniu z funkcji Prezesa SO w Krakowie.

13 października

Izba Dyscyplinarna, na wniosek Wydziału Spraw Wewnętrznych PK uchyliła immunitet Beacie Morawiec sędzi Sądu Okręgowego w Krakowie (I DO 42/20).

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis ustawy antyaborcyjnej z 1993 r. zezwalający na aborcję w przypadku ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu jest niezgodny z Konstytucją RP.

Wyrok wywołał falę masowych protestów.

22 listopada

Izba Dyscyplinarna prawomocnie uchyliła immunitet sędziemu Sądu Okręgowego w Warszawie Igorowi Tuleyi, zawiesiła go w obowiązkach sędziego i zmniejszyła o 25 proc. pensję (II DO 74/20)

Prokuratura chce postawić sędziemu zarzuty za to, że w grudniu 2017 roku wpuścił media na ogłoszenie orzeczenia w sprawie. głosowania przez PiS nad budżetem w Sali Kolumnowej Sejmu w grudniu 2016 roku.

2021

18 listopada

Sąd Okręgowy w Warszawie (w jedeoosobowym składzie orzekł sędzia Igor Tuleya), w dniu w którym został zawieszony w obowiązkach służbowych, wystąpił z czterema pytaniami prejudycjalnymi do TSUE. Chciał by unijny Trybunał ocenił czy Izba Dyscyplinarna może uchylać immunitet sędziom, zawieszać ich w obowiązkach i czy jej decyzje są ważne.

3 grudnia

Komisja Europejska skierowała do polskiego rządu dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia w sprawie dalszego funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej.

Komisja poinformowała o dodaniu nowych zarzutów we wszczętym 29 kwietnia 2020 r. postępowaniu w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko Polsce w związku ze zmianami legislacyjnymi w Polsce.

Komisja zwróciła uwagę, że Polska narusza prawo UE, dopuszczając Izbę Dyscyplinarną do decydowania w sprawach, które mają bezpośredni wpływ na sędziów.

8 grudnia

Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oddalił na posiedzeniu niejawnym wniosek Prokuratora Generalnego o unieważnienie wyroku Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r.

9 grudnia

Warszawski Sąd Okręgowy przedstawił TSUE kolejne pytania prejudycjalne w związku z zawieszeniem w obowiązkach sędziego Igora Tulei.

Pytania przedstawiono w jednej ze spraw, którą odebrano sędziemu Igorowi Tulei, po tym jak w połowie listopada Izba Dyscyplinarna uchyliła mu immunitet i zawiesiła bezterminowo w obowiązkach sędziego. Sąd miał wątpliwości, czy może prowadzić tę sprawę zamiast Tulei, skoro tego ostatniego zawiesiła Izba Dyscyplinarna, której niezależność i bezstronność jest kwestionowana i która powinna powstrzymać się od orzekania w związku z zastosowaniem przez Trybunał środków tymczasowych.

15 stycznia

Prokurator Krajowy Bogdan Święczkowski delegował siedmiu niezależnych prokuratorów do pracy w innych prokuraturach, często kilkaset kilometrów od domu. Jednocześnie część z nich została zdegradowana do prokuratur najniższego szczebla.

21 stycznia

78 sędziów Sądu Najwyższego w stanie czynnym i w stanie spoczynku wydała oświadczenie, w którym protestują przeciwko karnym delegacjom prokuratorów, wysyłanych do pracy po kilkaset kilometrów od domu i bronią represjonowanych sędziów, których ściga za orzeczenia Prokuratura Krajowa.

27 stycznia

Komisja Europejska przeszła do kolejnego etapu postępowania przeciwko naruszeniom prawa unijnego, prowadzonego przeciwko polskiemu rządowi w związku z obowiązującą od 14 lutego 2020 roku tzw. ustawą kagańcową.

18 lutego

Do Sejmu RP wpłynął prezydencki projekt nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym (druk sejmowy nr 935).

18 lutego

Komisja Europejska wezwała Polskę do wykonania wyroku TSUE w sprawie ochrony przyrody w Puszczy Białowieskiej z 17 kwietnia 2018 r. Zdaniem KE polskie władze nie wypełniły wszystkich wskazań tego orzeczenia.

24 lutego

Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym orzekł, że sędzia Igor Tuleya jest nieprzerwanie sędzią sądu powszechnego Rzeczypospolitej Polskiej, z przypisanym do tego urzędu immunitetem i prawem do orzekania. (III AKz 1394/20)

Sąd rozpoznawał zażalenie prokuratury na ostatnie orzeczenie sędziego Tulei przed jego zawieszeniem przez Izbę Dyscyplinarną, w którym zadał pytania prejudycjalne do TSUE.

25 lutego

Sejm RP uchwalił 11 nowelizację ustawy o Sądzie Najwyższym, która zmienia zasady wyboru Prezesów SN kierujących pracą poszczególnych Izb, przyznaje Prezydentowi RP kompetencję do powierzenia wykonywania obowiązków Prezesa Izby wybranemu sędziemu danej Izby oraz przyznaje Pierwszemu Prezesowi SN uprawnienia do dowolnego kształtowania, w każdej Izbie, składów sędziowskich rozpoznających zagadnienia prawne w poszerzonych składach i ustala kolejności rozpoznawania tych najważniejszych dla obywateli i władzy spraw.

2 marca

TSUE wydał wyrok w sprawie z pytań prejudycjalnych przedstawionych przez NSA w 2018 r. dotyczących nominacji sędziów do SN przez neoKRS. (C-824/18)

Trybunał uznał, że rządzący nie mogą celowo zmieniać prawa w taki sposób, by zapobiec udzieleniu odpowiedzi na pytania NSA. Podkreślił, że państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić niezależność sądów – także w aspekcie dotyczącym powoływania sędziów.

Zdaniem TSUE, o ile prawo UE nie zawsze wymaga, by kandydaci na sędziów mieli prawo do odwołania, o tyle w sytuacji takiej, jaka wystąpiła w konkursie do SN, istnienie odwołania jest konieczne, by rozwiązać wątpliwości co do niezawisłości osób powołanych w rezultacie takiego naboru.

W ocenie TSUE, skoro polskie prawo przewidywało możliwość odwołania od uchwały neoKRS, to władza nie może wprowadzać zmian, które czyniłyby to prawo nieskutecznym lub pozornym.

2 marca

Julia Przyłębska kierująca TK stwierdziła, że zawarte w orzeczeniu TSUE sugestie dotyczące działania sądów powszechnych w Polsce stanowią oczywiste naruszenie ładu konstytucyjnego RP i wykraczają rażąco poza ustalenia traktatowe, naruszając fundamenty działalności UE jako wspólnoty suwerennych państw.

3 marca

PiS zwróciło się do rządu o podjęcie uchwały w sprawie skierowania wniosku do TK o ustosunkowanie się do orzeczenia TSUE, którego fragmenty kwestionują wyższość konstytucji wobec wszystkich źródeł prawa w RP.

15 marca

Do Izby Dyscyplinarnej wpłynął wniosek Prokuratury Krajowej o zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie sędziego Igora Tuleyi do prokuratury w celu postawienia mu zarzutów i przesłuchania go w charakterze podejrzanego.

16 marca

Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wystąpił o uchylenie immunitetów trzem sędziom Sądu Najwyższego, w tym prof. Włodzimierzowi Wróblowi, który uzasadniał uchwałę połączonych izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. i jako jedyny uzyskał poparcie większości sędziów SN w wyborach kandydatów na Pierwszego Prezesa SN.

Prokuratura zamierza postawić im zarzuty nieumyślnego niedopełnienia obowiązku rozstrzygnięcia spraw zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zdaniem prokuratora doprowadzili oni do bezprawnego pobytu dwóch osób w zakładach karnych.

17 marca

Sąd Najwyższy wydał oświadczenie podpisane przez Prezesa Izby Karnej i Prezesa Izby Kontroli Nadzwyczajnej wz. Pierwszego Prezesa SN, w którym przedstawił szczegóły dotyczące spraw, w których prokuratura wystąpiła o uchylenie immunitetu trzem sędziom SN.

Z oświadczenia wynika, że nieprawidłowości miały miejsce, lecz wynikały z błędów sekretariatów. W Sądzie Najwyższym było prowadzone postępowanie dyscyplinarne, a odpowiedzialni za błędy pracownicy zostali ukarani.

17 marca

Ponad 60 Sędziów Sądu Najwyższego wydało oświadczenie, w którym sprzeciwiają się praktyce kierowania przez Prokuraturę wniosków o uchylenie immunitetu sędziów opartych na zarzutach związanych z procesem orzekania. Sędziowie sprzeciwili się temu, aby oceny zasadności wniosków dokonywała Izba Dyscyplinarna, której niezależność i bezstronność zostały skutecznie podważone w orzeczeniach TSUE, SN i sądów powszechnych.

Zdaniem sędziów SN kierowanie wniosków o uchylenie immunitetu stanowi przykład instrumentalnego wykorzystywania prawa do zdyskredytowania w opinii publicznej sędziów krytycznie nastawionych do zmian w systemie wymiaru sprawiedliwości i jest jednocześnie próbą wywołania efektu mrożącego w odniesieniu do innych sędziów.

Sędziowie w oświadczeniu zwracają uwagę opinii publicznej w kraju i za granicą na postępujący proces demontażu ustroju demokratycznego państwa prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

20 marca

Prokurator Krajowy Bogdan Świączkowski zażądał od Sądu Najwyższego wydania akt spraw rozpoznawanych przez Izbę Karną i informacji o organizacji pracy w Izbie Karnej oraz w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Akta którymi interesuje się Prokuratura Krajowa to 25 spraw dotyczących odwołań od orzeczeń sądu dyscyplinarnego dla adwokatów, które rozpoznawała Izba Karnej w związku z orzeczeniami TSUE, które należały do właściwości Izby Dyscyplinarnej.

22 marca

Sąd Okręgowy w Katowicach wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości UE z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi statusu sędziów nominowanych i awansowanych przez neoKRS. Pytania dotyczą blisko tysiąca sędziów.

Sąd pytał między innymi o to, czy można mówić o legalnym sędziu, jeśli w jego składzie znalazły się osoby powołane przez neoKRS, skoro „obecna KRS wybrana sprzecznie z polskimi przepisami konstytucyjnymi i ustawowymi nie jest organem niezależnym i nie zasiadają w niej przedstawiciele środowiska sędziowskiego powołani w jej skład niezależnie od władzy wykonawczej i ustawodawczej (...)”

22 marca

Sąd Apelacyjny w Krakowie uznał, że Izba Dyscyplinarna działająca przy SN nie uchyliła immunitetu i nie zawiesiła skutecznie sędzi Beaty Morawiec. Sąd orzekł, że Izba nie może uchylać sędziom immunitetów, bo w kwietniu 2020 roku jej działalność orzeczniczą zawiesił Trybunał Sprawiedliwości UE.

31 marca

Komisja Europejska skierowała do Trybunału Sprawiedliwości UE sprawę przeciwko Polsce w związku z ustawą kagańcową i zwróciła się w ramach środków tymczasowych m.in. o zawieszenie rozpoznawania spraw o uchylenie immunitetu przez Izbę Dyscyplinarną, zawieszenie skuteczności wszystkich dotychczas wydanych przez tą Izbę decyzji w tym zakresie.

15 kwietnia

Trybunał Konstytucyjny Julii Przyłębskiej orzekł, że artykuł, który pozwala pełnić RPO swoją funkcję po upływie kadencji, jeżeli nie został wybrany następcą, jest niezgodny z Konstytucją RP. Tym samym usunął Adama Bodnara z funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich.

Trybunał badał konstytucyjność przepisu ustawy o RPO ustawowego wydłużenia okresu sprawowania funkcji przez RPO w sytuacji, gdy po upływie jego określonej w konstytucji pięcioletniej kadencji nie zostanie wybrany jego następcą. Kadencja Bodnara upłynęła 9 września 2020 roku. Wniosek do trybunału złożyli w tej sprawie postowie PiS.

W wydaniu orzeczenia uczestniczył sędzia dubler.

15 kwietnia

Rzecznik generalny TSUE Evgeni Tanchev wydał opinie w dwóch sprawach pytań prejudycjalnych dotyczących statusu osób powołanych do Sądu Najwyższego na wniosek neoKRS (C-487/19 i C-508/19).

W opiniach stwierdził, że dwie nowo utworzone izby polskiego Sądu Najwyższego mogą nie spełniać wymogów ustanowionych w prawie Unii, w przypadku gdy zasiadający w nich sędziowie zostali powołani do pełnienia urzędu z rażącym naruszeniem przepisów krajowych dotyczących powoływania sędziów tego sądu.

Rzecznik stwierdził, że sąd krajowy powinien ocenić oczywisty i umyślny charakter tego naruszenia oraz jego wagę.

16 kwietnia

W życie weszła 11 nowelizacja ustawy o Sądzie Najwyższym. Wcześniej Sejm RP odrzucił większość poprawek Senatu. (Dz.U. 2021 poz. 611)

Ustawa zmienia zasady wyboru Prezesów SN kierujących pracą poszczególnych Izb na wzór wyborów Pierwszego Prezesa SN, przyznaje Prezydentowi RP kompetencję do powierzenia wykonywania obowiązków Prezesa Izby wybranemu sędziemu danej Izby oraz przyznaje Pierwszemu Prezesowi SN uprawnienia do dowolnego kształtowania, w każdej Izbie, składów sędziowskich rozpoznających zagadnienia prawne w poszerzonych składach i ustalania kolejności rozpoznawania tych najważniejszych dla obywateli i władzy spraw.

20 kwietnia

Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy odrzuciło kandydatury polskiego rządu na sędziów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Rada zwróciła się do Polski o wystawienie nowych osób. Wcześniej, 9 kwietnia kandydatury odrzuciła Komisja Rady Europy do spraw wyboru sędziów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Głównym powodem odrzucenia listy polskich kandydatów była transparentna procedura wskazywania kandydatów.

9-letnia kadencja sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z Polski Krzysztofa Wojtyczyka kończy się 31 października 2021 r.

22 kwietnia

Po dwóch dniach posiedzenia prowadzonego do późnych godzin nocnych Izba Dyscyplinarna działająca przy Sądzie Najwyższym nie wyraziła zgody na zatrzymanie i siłowe doprowadzenie na przesłuchanie sędziego Igora Tulei jednocześnie kwestionując w ustnym uzasadnieniu tej decyzji zasadność uchylenia sędziemu immunitetu.

Wskutek tego rozstrzygnięcia sytuacja sędziego Igora Tulei nie uległa jednak zmianie - sędzia nadal jest pozbawiony możliwości orzekania i otrzymuje znacząco obniżone wynagrodzenie.

6 maja

Rzecznik generalny TSUE Evgeni Tanchev wydał opinię w sprawie ze skargi Komisji Europejskiej z dnia 25 października 2019 r. dotyczącej nowego modelu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w Polsce (C-791/19), w której zarekomendował Trybunałowi Sprawiedliwości UE wydanie orzeczenia stwierdzającego, że polskie ustawodawstwo dotyczące systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów jest sprzeczne z prawem Unii.

Trybunał Sprawiedliwości UE ogłosi wyrok w tej sprawie 15 lipca 2021 r.

6 maja

Naczelny Sąd Administracyjny, wykonując wyrok TSUE z 2 marca 2021 r., orzekając w 5 sprawach z odwołań od uchwał neoKRS w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) kandydatów na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej i Izbie Karnej stwierdził, że w konkursach doszło do rażącego naruszenia prawa i uchylił zaskarżone uchwały. NSA uznał, że neoKRS nie jest organem wystarczająco niezależnym, a w ogłoszeniu o wolnych etatach w SN brak było kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów.

7 maja

Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu orzekł, że wybór w 2015 r. trzech osób (m. in. M. Muszyńskiego) na obsadzone już stanowiska sędziowskie w Trybunale Konstytucyjnym był wadliwy, a orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego Julii Przyłębskiej wydane z udziałem sędziów dublerów naruszają Europejską Konwencję Praw Człowieka. Poprzez obsadzenie w Trybunale Konstytucyjnym sędziego „dublera”, tym samym Polska naruszyła prawo do rzetelnego procesu i prawo do sądu. (sprawa Xero Flor przeciwko Polsce)

ETPCz stwierdził, że w sprawie doszło do naruszenia art. 6 § 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w zakresie prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez trybunał ustanowiony ustawą.

Jest to pierwsze wydane przez organ międzynarodowy w sprawie polskiego Trybunału Konstytucyjnego, w którym potwierdzono, że wybór 3 osób na stanowiska sędziowskie w 2015 r. był wadliwy, a składy Trybunału Konstytucyjnego z ich udziałem naruszają prawo do sądu/trybunału ustanowionego ustawą.

10 maja

ETPCz zakomunikował polskiemu rządowi kolejnych pięć spraw związanych z naruszeniem prawa do sądu i nadał wszystkim sprawom dotyczącym zmian w polskim wymiarze sprawiedliwości pilny status. Są to skargi m. in. sędziów Bilińskiego i Juszcyszyna.

10 maja

Sąd Okręgowy w Olsztynie wstrzymał wykonanie uchwały Izby Dyscyplinarnej o z o zawieszeniu sędziego Pawła Juszcyszyna.

Sędzia Juszcyszyn pod koniec kwietnia pozwał Izbę Dyscyplinarną o naruszenie jego dóbr osobistych i domaga się uznania, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa polskiego i europejskiego. Żeby zabezpieczyć swoje prawa do czasu wydania wyroku w tej sprawie, sędzia wystąpił o wydanie zabezpieczenia i umożliwienie mu orzekania w tym czasie.

17 maja

Izba Dyscyplinarna działająca przy SN odroczyła do 1 lipca posiedzenie w sprawie uchylenia immunitetu prezesowi Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN Józefowi Iwulskiemu.

Neosędziowie przychyliłi się do niektórych z kilkunastu wniosków obrony i zdecydowali o odroczeniu posiedzenia do dnia 1 lipca i wezwaniu charakterze świadka profesora Adama Strzembosza, byłego pierwszego prezesa Sądu Najwyższego.

19 maja

Przed Wielką Izbą ETPC odbyła się rozprawa ws. Grzęda przeciwko Polsce. Sprawa dotyczy wygaszenia kadencji sędziów-członków KRS. Na skutek uchwalonej przez PiS w grudniu 2017 r. nowelizacji ustawy o KRS, kadencja sędziego Jana Grzędy w KRS została skrócona. W skardze do ETPCz zarzucił on Polsce arbitralne przerwanie kadencji oraz naruszenie prawa do sądu i skutecznego środka odwoławczego.

20 maja

Rzecznik generalny TSUE przedstawił opinię w sprawie pytań prejudycjalnych zadanych przez sędzię Annę Bator-Ciesielską z Sądu Okręgowego w Warszawie i wskazał, że „prawo Unii Europejskiej sprzeciwia się polskiej praktyce delegowania sędziów do sądów wyższej instancji”

Pytanie dotyczy zgodności możliwości podejmowania jednoosobowej decyzji o awansowaniu sędziów (przez Ministra Sprawiedliwości) z wymogiem niezależności sądownictwa, a także z prawami oskarżonego.

21 maja

Ministerstwo Sprawiedliwości skierowało do Sądu Najwyższego kasację od wyroku nakazującego Ministrowi Sprawiedliwości Zbigniewowi Ziobrze przeprosić sędzię Beatę Morawiec za naruszenie jej dóbr osobistych. W 2017 r. Minister odwołał sędzię z funkcji prezesa SO w Krakowie i opublikował na stronie komunikat, który sugerował udział sędzi w wyłudzeniu pieniędzy przez dyrektorów sądów.

31 maja

Izba Dyscyplinarna działająca przy SN, po wielogodzinnym, utajnionym posiedzeniu, nie wyraziła zgody na pociągnięcie sędziego SN Włodzimierza Wróbla do odpowiedzialności karnej.

Uzasadniający decyzję neosędzie Adam Tomczyński z Izby Dyscyplinarnej wskazał w ustnych motywach, że sędziemu Wróblowi należy się postępowanie dyscyplinarne, a nie karne.

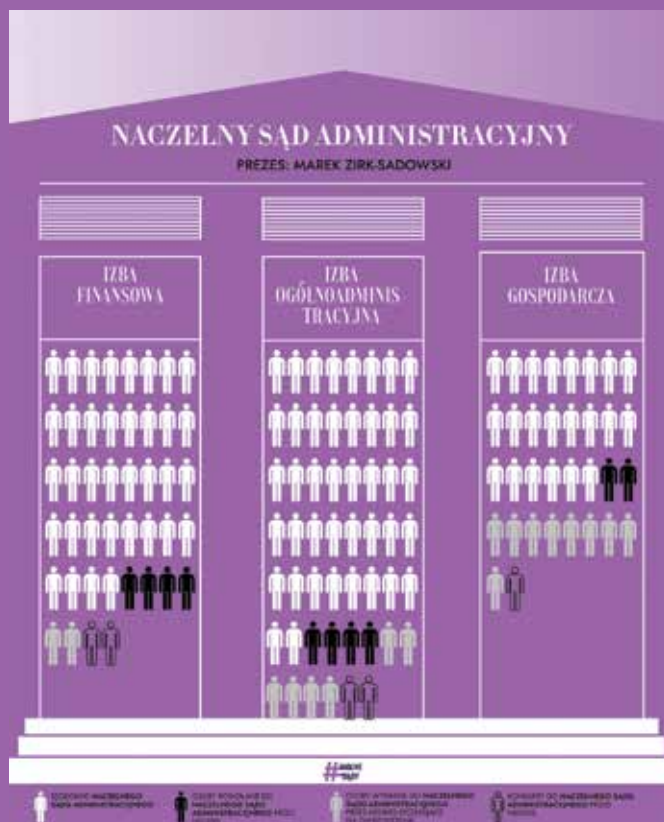
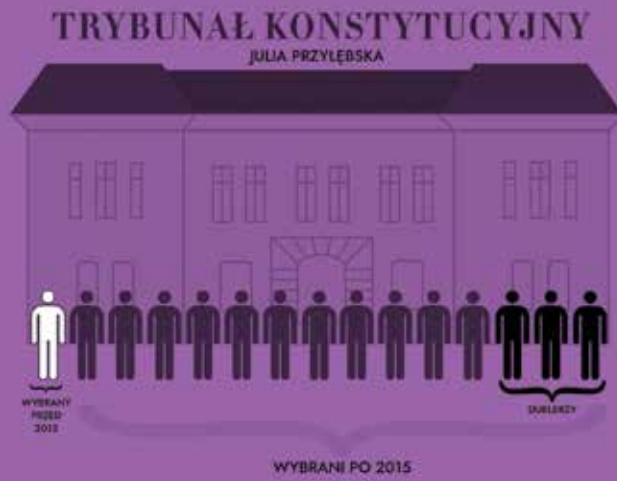
7 czerwca

Izba Dyscyplinarna przy SN zmieniła uchwałę wydaną w pierwszej instancji i odmówiła uchylenia immunitetu sędzi Beacie Morawiec z Sądu Okręgowego w Krakowie. Tym samym uchylono także zawieszenie i decyzję o obniżeniu uposażenia sędzi. Zdaniem neosędziów, którzy wydali tę decyzję, materiał dowodowy przedstawiony przez prokuraturę nie wskazuje na dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędzię przestępstw wskazanych we wniosku o uchylenie immunitetu.

Po 238 dniach sędzia Morawiec może wrócić do orzekania

STAN NA 17 CZERWCA 2021 R

#WOLNE SĄDY